

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Revoliucija Maskolijoje.

Maskolijos valdžia peranksti pradėjo džiaugtis. Caras, nusikratęs dūmos ir sulaukęs aprašymo sukilusių tvirtynėse kareivių žadėjo ateinančią savaitę praleisti besilinksmindamas su kareiviais Krasnoj Selo; tik nelaimė, pasikėsėnimas ten kareivių ant gyvatais didkunigaikščio Nikolajaus, sulaukė jį nuo to. Dabar jis nežada jau ten savo pasilinksminti turėti. Pasikėsėnimas tas buvo neišpasakytai drąsus, kadangi laike manevrų, kaip spėja, iš Semionovo pulko nemažiau kaip simtas kulkų nušvilpė kunigaikščiui pro ausis ir jis liko gyvas vien dėl nekankantį saudytų, kurie leido jį savo šūviu nuo perdidelio toumo. Tas vienok nepasisekimas, be abejonės, turėjo įtaką ant permainingos valdžios plianų. Didkunigaikštis Nikolajus buvo caro paskirtas užimti vyriausią vietą kareivijoje. Po šito atsitikimo didkunigaikštis atsakė jį užimti, teisindamas tą tuom, kad tokia vieta pridera užimti tik tikriems karės vyrams ir siūlė jį paversti generolui Linevičiui, kariavusiam Mandžurijoje su Japonais.

Sumanytas valdžios buvo gana rupestingai ir gudriai surengtas ir jį manė, kad revoliucijos pavojus praėjo ir valdymo valdžios po senovės yra jos rankose. Vienok sugrįžti jį savo seną galybę jį nesitikėjo; jį nelaukė, kad žmonės kėsīs visais kais žiaurumais, kuriais jie kėsėsi seniau. Su tuo tai mieriu, laikydama žmones trumpai, valdžia norėjo išpildyti žmonių butiniausius reikalavimus, kaip ve — pripažinimas tam tikro būdo konstitucijos, rinkimas naujos dūmos ir dalinimas žemės su priverstinu užmokėjimu už ją ant priekamų išlygų. Šitie svarbūs nusileidimai žadėjo buti apskelbti 19 d. šio mėnesio. Carui ir jo šalininkams rupi mat labai sustiprinimas visuomeniško užsitikėjimo užsienyje jį tvirtumą dabartinės valdžios. Su tuo tai mieriu pradėjo grynai atgal Maskolijon visi žymesnieji didžiūnai, išvažiavusieji užsienin keli mėnesiai atgal.

Vladimiras ir kiti didieji kunigaikščiai, buvusieji Pariziuje, grįžta Maskolijon. Jie, kaip ir visi kiti praklinėsi rusai, netiki, kad pagryžimas prie seno dalykų stovio Maskolijoje yra galimas; jie teipgi pripažįsta, kad davimas žmonėms laisvės yra neišvengiamas. Abelnai imant, yra didelė permaina manyuose visų tų, kurie užima augstas vietas; net aršiausi reakcionieriai mano, kad suteikimas ko nors geresnio žmonėms Maskolijoje, negu iki šiol turėjo, yra neapeitinas. Žodžiu sakant, tai yra skaitas matymas Maskolijos ateities gajai, kuri pirm dviejų metų laiką jį suspaudus tironiškiausiu būdu. Jie tiki, gal but, kad daromi nusileidimai reikalingi žmonėms prašalins visus sunkenybes padėjimo ir sugrąžins greitą ramumą ir gerovę. Matyt jiems nesimielija, kad tie pagerinimai

yra daromi pervėlai, kad tie palengvinimai, kurie su džiaugsmu galėjo buti priimti net metai atgal, dabar gali buti atmesti su paniekiniu įskaudintų žmonių, kurie neturi nė mažiausio užsitikėjimo jį tikrumą kokių nors reformų, paeinančių nuo valdžios.

Kadetai arba konstitucijiniai demokratai buvusioje dūmoje stengėsi įsteigti valdžią ant priimtų europinių pamatų. Bet budai, kokiais kadetai stengėsi tą savo mierį atsiekti, negalėjo užgandinti jų norų. Ne tik jie davė apskauti anarchistus principus, kurie neturėjo vietos jį eilėse, bet jie ėjo drauge su tais, kurie tuos principus skelbė, priimdami juos kaipo talkininkus savo kovoje su valdžia, be abejonės pasitikėdami apvaldyti kraštutinius gaivalus įsigavę su jų pagalba jį valdžią.

Ne tik pasinaudojimai jų buvo neatsakanti, bet jie sumušė lukestis valdžios. Valdžia buvo išgąsdinta, kaip ir buvo laukiama, bet išsigandusi jį atspriešino, o nepasidavė. Duma buvo išvaikyta ir kadetai ne tik liko išvaikyti, bet neteko jie ir vardo. Oktobristai ir kadetai širdyje sanjautė ir gali darbu gelbėti Stolypinui ir naujam bruždėjimui, likusiam be tikrų vadovų, bet jie bijosi mainyti savo taktiką ir pakraipą, idant daugumas net jų pačių pasekėjų neimty skaityti juos aršesniu blogu žmoniškoms tiesoms už patį absoliutizmą, kurį jie stengiasi nugriauti.

Valdžia pasiryžusi išvaikyti dumą elgėsi be atsižūrėjimo ir su tokiu gabumu, kuris padarė daugiaus negu parodymas gryžtumo ir prievaratos aprašymui žmonių, kurie, abelnai sakant, yra abejutais teisybei ir linketa ten, kur yra galybė.

Kada išvaikymas dūmos buvo nuspręstas ir nusprendimas caro pilnai patvirtintas dešimčia dienų pirma jo apšaukimo, tai visų buvo laukiama, kad valdžia butinai pasiduos arba bent susitakys su kadetais; tuo tai tarp valdžia uždavė savo smugį dumai ir revoliucijiniams gaivalams šalies, visai nepriširngusiems prie tokio smugio. Išvaikymas tas krito ant jų kaip perkunija ir jiems nebuvo laiko nė tartis, nė lygtis, nė plianus daryti ką toliau veikti; valdžiai atsiekus tuojaus savo mierį prie jos prisidėjo visi tie, kurie neturi savo politiskų peritikrinimų ir linketa ten, kur yra daugumas. Tas išaishina iš dalies visą tą abelnai imant, kadangi pats valdo buvo jaučiamas atėjus žinioms apie išvaikymą dūmos ir sustiprėjimą senosios tvarkos gaivalų sušvelnintoje formoje. Bet tas nėra viskas.

Valdymas visuomeniško bruždėjimo ištikro perėjo į rankas žmonių revoliucijinio temperamento ir valdžia veltai tikisi, kad ji yra galva padėjimo. Teisybė, jai pasisekė numalšinti pasikėlimus kareivių ir jurininkų; numaugė jį kylantį straišką ir sukūso visus straišką ir darbininkų vadovus į kalėjimus, bet ar gali jį pasigirti, kad viešpatystėje viskas yra ramu? Bent nusidavimai, kurie ateitinka kasdien, to neparodo. Visoki pasikėsėnimai ant biurokratijos atstovų su pasekme ir be pasekmės atseikartoja teip kaip ir pirmiau. Žmonės įskaudinti iki paskutinos negali užmiršti savo skriaudų, negali duotis teip save skausti, kaip davėsi pirmiau, pamatę savo skriaudas ir su vadovais ar be vadovų jie kovos su valdžia kiek jiems pajėgios jų leis.

Kronstadto ir Sveaborgo tvirtynių maistlininkai pamerkti kariskam teismui sulaukė sau šiek tiek lengvesnio likimo negu buvo laukiama. Karės ministeris Rudiger ir jurininkystės ministeris Biriliev, kaip ir admirolas Skridlov komendantas Juodųjų jurių laivyno, ateina ant tos pačios nuomonės, kad už tuos visus sukilimus kalti yra daugiau oficierai, negu kareiviai ir gal tik kaip kuriems įymiausiems vadovams maistų teks papulėti po teismu.

Galicija.

Tai čia tai ten įvairiuose apskrčiuose Galicijos iškilo dirbų straiškai ekonomiško pobūdžio. Apie 17 d. liepos žadėjo iškilti abelnas straiškas rusininkų būrų visoje Galicijoje, kaipo protestas prieš nuskaudimą rusinų dalinant galicijinius mandatus. Straiškas tas buvo surengtas nuo senel ir jis varė nemenką baimę Galicijos žemininkams, kurie su neramyste laukė 17 d. liepos. Nežiurint ant dūto girdo tautiško straiškino komiteto, abelnas straiškas iškilo neįvyko ir turbut politiskais straiškais, kaipo protestas prieš užgyrimą komisijoje dalinimo mandatų jau neįvyko. Abelnas straiškas negalėjo įvykti dėlto, kad rusinų socialdemokratija sutikimai su taktika visos socialdemokratijos Austrijoje nesutiko ir sutikti negalėjo statyti klientis dideliu darbu renkamoms reformos dėl nepripažinimo rusinams per lenkus didumos mandatų. Rusinų socialdemokratija laikosi to, kad lenkai ir rusinai prie rinkimų eitų išvieno ir bendromis pajėgomis laimėtų kuodidžiausią pergalę.

Todėl buvė ir dabar atsitinkanti straiškai įvairiose vietose turi pobūdį vien ekonomiską.

Ypatingas yra atsinešimas Galicijos valdžios sulyg dirbų straiškų. Atstovas reikalų šlektos, vietininkas Galicijoje grovas Potockis, ypatingai užsimanęs kuovėliausiai apmalšinti bruždėjimą straiško, kadangi pats valdo Galicijoje dideles žemes, išdavė ir išplatino antistraiškinkinį ateisaukimą su balsum dvigalviu ereliu viršų.

Atsisaukimas tas pirmiausia priimana darbininkams aštrias baumes, kokios laukią tų, kurie ims straiškuoti. Atvirai to nepasako, tik priimana gr. Potockis, kas nusidėjo su tais, ką straiškavo 1902 m..

Rods, žmonės gerai atmena, kiek tai aukų patraukė su savim minėtas straiškas. Kiek tai žmonių atsidurė kalėjimuose, apkaltinti už įvairiausius prasižengimus vien

dėlto, kad nenorėjo dirbti už šuns mokestį.

Šimet irgi, kaip rašo „Gazeta Wileńska“ jau daug yra apskųstų už ardytą tvarkos, grumojimus ir tramdymą darbo ant lauko kitiems. Mat nevalia po didele bausme niekam trukdyti darbą kitų, nevalia vaikyti žmones nuo laukų, nevalia grumojimais ir bauginimais prikalbinėti mesti darbą.

Potockis nevelija klausyti jokių straiško komitetų. „Kadangi (rašo jis) išdaviau aštrius prisakymus, idant kožas, kas nori dirbti, turėtų tinkamą apgynimą, o jei pasirodytų reikalingas, tai ateis žandarai ir kariūnės, kurie su ginklais netvarką apmalšins.“

Išskaitydamas visas baisiausias puses grovas vienok užmiršta pasakyti, kad istatymas apie koaliciją duoda pilną laisvę straiškuoti; jis neprizada nė vienų žodžiu, kad valdžia pasistengs palengvinti beturčio būitą ir kad milijonams vergų ateis su pagalba nors per racionalią tarpininkystą tarp jų ir saujos turėjų. Jis tik težino pagrumoti straiškuojantiems darbininkams. Bet tas gali tik užpilti aliejus ant ugnies.

Persija.

Nors Maskolijos žmonės ir neiškovojo dar sau laisvės, bet jie savo pasistengimais prieš valdžią padarė didelę įtaką ant kaimyniškų viešpatysčių. Viena iš tokių įtekminių yra atsiliepusi ir ant Persijos. Šachas, matydamas nesmagų padėjimą caro, išpildė savo žmonių reikalavimą ir davė jiems konstituciją. Reformos, kurios yra apskelbtos šacho atsiliepusi, apima sutvėrimą valstybės tarybos iš penkių dešimčių sąnarių su patarimo tiesomis, renkamų iš visų luokų ir kunigiskioje, išskiriant kaimiečius, kurie prie tos tarybos nėra prileidžiami. Matyt Persijoje pas žmones dar menkas yra supratimas apie laisvę.

IŠ LIETUVOS.

Iš Vilniaus.

Nuo laiko apturėjimo žinios apie išskirstymą dūmos, viršininkas Vilniaus centrališko telegrafiško biuro Janomiską.

Vilniaus gubernatorius apilaikė aplinkraštį nuo ministerio vidurinių dalykų, kuriame pasakyta, kad laikas prašalinti paskalus tarp kaimiečių apie pilną atsidavimą žemės darbininkams žmonėms ir su tuo mieriu patariama veikti pagal nuosavą nužiurėjimą.

Kuratorius Vilniaus moksliskioje apskrčiuje atsiliepė jį perdėtiniuos mokslininkų įstaiigai, idant tie, pranešdami jaunuomenę, besimokinančią užsienio mokslinėse įstaiigose, apie leidimą jiems naudotis iš prailginimo laiko, teipgi praneštų jiems, kad jie, panorėję tarnauti kareiviuose kaipo liucoporiai, in-formuotų apie tai tam tikram skyriui kareiviskios tarnystės ne vėliau kaip

dviem mėnesiais pirma jų pašaukimo traukti burtus.

Statymas žvėrinčio tilto nusitęs gal gana ilgai, kadangi Rudzkie fabrike, Varšavoje, kur yra užsakyta visokios metalinės daly, prasi-dėjo straiškas ir užsakymai neateina.

Mieste daug žmonių be darbo; ant kiekvienos neužimtos vietos prie statymo tilto ateina po 50 pasisiūlančių.

Gubernijos statymo komitetas užtvirtino planus bažnyčių, žadamų statyti sekančiose vietose: murinė — Smurgonyse, Šventėnų pav., medinė — Začepiuose už Nemuno, Žoludiskės parap., murinės — Parudaminij ir Rutaviškiuose, Trakų pav., medinė — Jalave, murinės — Lazduonuose Ašmėnų pav., ir Naujoji Vileikoj, Vilniaus pav., ir Naujuose Šventėnuose, Šventėnų pav.. Beto, užtvirtinta startyti murinę koplyčią Želvėje ir praplatinimas medinės koplyčios ir statymas varpinyčios Panaruose.

Naktis, 9 d. liepos, policija darė kratą namuose Chivinskiens, gyvenime Birevicko, bendradarbio dienraščio „Vil. Viesnik“. Pas jį rado proklamaciją ir brošiurą nelegaliską; suareštuoti jį ir nugabeno į gubernijos kalėjimą.

Gubernijos spaustuviųje apaudina paskutinį caro manifestą apie išvaikymą dūmos, kuris bus platintas tarp žmonių per dvasišką ir gminų istaigas.

Iš Raselinių, Kauno gub.. 24 ir 25 d. birželio atsibuvo čia kasmetinė ukiška paroda. Suvesta buvo 130 arklių ir 60 galvijų. Arklių daugumoj sunkiosios rūšies, o teipgi ir vietinės, žemaitiškosios; galvijai mašyti vietiniai su kalniškiais, o iš dalies su holandiskais. Išdirbinių namų darbo buvo parodyta gana daug pavyzdžių, bet gana prasti, kadangi didžiausiam skyruije naminių audimų matėsi pilna stoka supratimo, sumaningo ir rašto. Žmonių buta ant parodos gana daug.

24 d. birželio vakare atsibuvo susirinkimas Raselinių ukiškos draugystės, pirmasidžiaujant B. Gruzevskui. Draugystė ta turi 24 sanačius, daugiausiai kaimiečius; įrašymo yra 1 rubl.; draugystė parsizudo tris laikraščius: „Rolnik i Hodowca“, „Lietuvos Ukininkas“ ir „Poradnik Gospodarski“. Draugystė ta pargabana savo sąnariams parinktiniausią sėklą barščų ir rugių, o toliau kada ketina parsitraukti kaštais draugystės abelnai vartonei pagerintus ukiškus padarus. Draugystė perka veislinius parsus ir vištas išlaimui tarp draugų su tuo mieriu, kad pusė vertės išlaimui pasilikti draugystėje nuipirkimui parodinių sekanciam išlaimejimui.

Iš Suvalkų gub..

Ištyrimui priežasčių agrariškų sukilimų Senapylės pav., į Kauną pribuvęs tuomlaikinis gen-gubernatorius Suvalkų, su džiaugsmu buvo priimtas aplinkinių dvarininkų. Po rodai — visų nutar-

ta neduoti jokio pakėlimo, o jeigu darbininkai straiškuoti, tai griežtis represijos pragumų. General-gubernatorius apvaizavo kelis dvarus, stengdamasis perkaltbėti žmones. Tiems, kurie tuojaus eis prie darbo, gen-gubernatorius žadėjo po du rub. kasmetas ir kartį kviečių dovanų, bet tik su ta išlyga, kad jie prisieks, jog jie jau niekad nesigriebs tokios „nelemtos ir kvailios“ taktikos, kokia yra straiškas. Areštuota 12 ypatų. Areštavimai vis atseikartoja. Prie darbo sugrįžo, vienok išrodo, kad vėl straiškas by valandą gali ateinaujinti su nauja pajiega.

Iš Senapylės, Suv. gub..

26 d. birželio, Varnabudės giriose šruotais kasžiu kas pašovė girios valdininką Andriejevą. Jisai visai nesenei buvo atėjęs iš Suvalkų tam tyčia tikrai ištyrti ir su-sekti, kiek per suirutės laiką girios išnaikinta. Andriejevas nors neilgai, bet smarčiai emėsi šnipinėti, kiek ir keno girios pasisavinta. Bet štai atsitiko nelaimė. Kada Andriejevas su užrašomis rankoje kartu su dviem girios sargais šnipinėjo kelius, kasžiu kas iš krumų šūvį paleido, istrenkė iš rankos tuos užrašus ir patsai Andriejevas pargriuvo. Nors teko jam keliosdešimtys šruotų, tačiau apie 2 sanyviti išu-lėjęs Senapylės ligonbutyje pasvytko. Užrašai gi prazmo-vo ir niekas jų nesuranda, kartu su jais prapuoė ir visos kaltės, kurias buvo Andriejevas girioje suradęs. Kas šovė, ikišiol nesužinota.

Kiti plepa, buk Suvalkų general-gubernatorius uždėsius ant gminos kelis šimtus rublių pabaudos, jei kaltininkai nebusių sujieškoti. Mat, valdžiai nors ir tokiu būdu gerai yra pasipelnyti.

Dar prieš tai vėl nežinomi vyrai mirtinai nušovė apie Visakio Rudą, girios sargą Šlugzdą, kuris žiemą buvo pašovęs Janaucką; iš to šitas paekiaus ir pasimirė Kalvarijos kalėjime. Policija su tardytoju buvo paėmę dėlei Šlugzdos užmušimo keliatų vyrukų, bet turėjo paleisti, nes jie aiškiai parodė, jogei atsitikus tai Šlugzdos nelaimė jie visi buvo visai kitose vietose. Taigi kaltininko ir čia neranda.

Bet kam general-gubernatorius? Jam toksai dalykas greitai išrišamas. Bruktį ir uždėjo ant viso Antanavo gmino 500 rublių pabaudos už tai, kad tame gmine užmušė valdžios tarną. Sako, kad jei neišduosią Antanavo gmino gyventojai užmušę, tai dar gausią kitus 500 rublių pabaudos užmokėti. Mat, kaip mūsų valdžia vertė-verčia mūsų gyventojus šnipais ir išdavikais likti. Monopoliai po pereitų metų liuosybių dienų, daugelyje vietų revoliucijonierių išdaukomi, buvo beveik perėmę kaimuose uždarinėti pačios valdžios. Žinoma, kad iš uždaryto monopoliaus valdžia vien-tik pragašties turėjo, nes reikėjo ir monopolio padavėją ir butą laikyti. Nepatiko tai valdžiai. Dabar vėl pradeda atidarinėti monopolius. Kad jie tvirtina stovėjų pristatė po 2 „šme-

keriu“ sergėty. Rodėsi, vėl viskas po senovei turėjo virti. Bet „ne teip stojas, kaip amogus dūmoja.“ Štai iš Šunskų monopolio per 8 savaites surinkta tik apie 10 rublių, Budkos (Gudelių) gmine žmonės padarė nutarimą, kad per šventes visokios gėrymo vietos butų uždarytos. Keturalakiuose patys gyventojai sergti, kad niekas neimty iš monopolio degtinės. Kas neklauso, gauna po 16 „rapnykų“ skersai nugarą. Dauzyti monopolijų nedauzo, bet ir gert karališkosios degtinės ne labai kas begeria. Tik Liudvinave tegirtuokliauja po senovės!

Dvarų darbininkų reikalavimai.

Iš „Naujosios Gadynės“ patiriame, kad darbininkai Suvalkų gub. dvarų štai ko reikalauja:

- 1) Pasaikinti antrininkus.
- 2) Bėnui vienam duoti algos ir ordinarijos tiek, kiek dabar duodama bernui su antrininku (nų pavyzdį paimta alga ir ordinarija — su kaip kuriomis atmainomis — Gauronskio dvaruose duodama, nes kituose dvaruose duodama dar mažiau: a) algos 26 rubl.; b) ordinarijos: rugių 11 karčių, miežių — pnsketvirtito (dabar tegauna 3), avižų — 3, žirnių — 1, kviečių — 1 kartį (dabar kviečių višiška negauna), pelų — du maišų ant mėnesio (dabar 1 tegauna); c) žemės duoti: bulvėms 120 prentų, linams — 60, daržovėms — 20 (dabar tegauna 12 prentų).
- 3) Leisti laikyti 1 karvę, 2 avi, kiaulius, kiek norint (dabar tegalima laikyti tik 2); kumečių gyvulius ganyti ir šerti kartu su dvaro gyvuliais: piemių turi buti dvaro; tvartai privalo buti geri.
- 4) Grincios privalo buti sausos, su grindimis ir kamara; malkų duoti, kiek reikalaujama; kiekvienam kumečiui turi buti sklepas ir du staldeliu.
- 5) Darbo diena nuo balandžio 23 dienos iki rugpjūčio 23 turi buti nuo 5 ryto iki 7 vakaro; puserdyčiams turi buti 1 valanda, pietums — 2, pusvakariui — pusė valandos. Likusį laiką, nuo rugpjūčio 24 d. iki balandžio 23 d., dirbti nuo saulės iki saulės — su žiburiu jokių darbų neturi buti; pietums duoti pusantros valandos. Šventadieniai jokių darbų neprivalo buti.
- 6) Viena diena per mėnesį turi buti liuos.
- 7) Duoti arklis reikalui.
- 8) Daktaras ir vaistai darbininkui ar kam iš jo šeimos susirgus, turi buti dvaro apmokami.
- 9) Ten, kur nevisiška buvė išpildyta tas, kas buvo laimėta per pernykštį straišką, dabar visi turi but atlygin-ta.

Taigi, kaip matome, darbininkų reikalavimai nėra per daug dideli. Mums rodosi, kad ne po daug reikalaujant labiau ir daugiau galima laimėti, negu iskarto per daug užsiėpyrus.

Iš Minsko.

Žinia apie išvaikymą dūmos padarė čia nesmagų išpaudį. Vietinė administra-

elja tartum buvo pasirengę si prie to: jau subatoje policija persergėjo gyventojus, idant nedaryti jokių susirinkimų ir akyli dabojo plečius ir miesto sodus. Sykiu su apgarsinimu apie išskaidymą dūmos, pasirodė ant gatvių patrole. Ant gelžkelių sotočių daboja skyriai kariūnės.

Nedėlioje Komarovskio ir Antanovskio giriose buvo sušaukta susirinkimas S. D. ir S. R. partijų. Policijai nusisekė dasinoti tą ir apsupti S. D. susirinkimą. Apsiejo, vienok, be praliejimo kraujo.

Juodašimčių gaivalai labai pakėlė galvas. Yra renkami parašai ant prašymo palikti Kurlovą. Minske ant vietos gubernatoriaus ir paskalas eina, kad jis veik sugryžęs. Anot kitų kalbų, gubernatorium Minsko nuskirtas Ardeli, buvęs adjutantas Skobeleva, o dabar pirmininkas Chersonio gubernijos žemės valdybos.

Iš Minsko.

Dėl atsitikimo buvusio tarp direktoriaus elektrinės stoties, Korzono, ir darbininkų tosios stoties, triboje miesto valdybos atsibuvo posėdis elektrinės komisijos; pašaukti stoties darbininkai išaiškino, kad direktorius elgėsi su jais labai nemandagiai ir visokiais budais persekiojo: neduodavo paleidimų, kenkė pakelti pensijas ir tt. — viskas sykiu imant privertę juos nuo jo atsikartoti ir jie su tuo mieriu išvežė jį karučiu. Komisija matyt pripažino, kad darbininkai neturėję tiesos tą daryti ir patarė jiems gerai pagalvoti ir perprašyti direktorių. Darbininkai „gerai pagalvoję“ atsakė, kad jie pono direktoriaus jokiū būdu neperprašys, net jeigu juos mėgintų nuo vietų atstatyti.

Išvaikymas viešpatystės dūmos, kiek galima spėgti, padarė ant ramių gyventojų nesmagų įspūdį. Visi buvo tikėję, kad visas dalykas užsibaigs ramiai, kad tyliai ir ramiai galima bus apturėti dovanas draugams, o čia baityklės straigų, kariškų padėjimų, išplovimų ir visokių baisių išaugo akys, kurie suprasti negalėjo, jog be kovos nėra laisvės.

Iš Lietuviško Brasto.

Darbininkai Lichto fabriko, grumdomai strauku, pareikalavo 8 val. darbo dienos. Lichtas išpildė reikalavimą, nelaukęs kol darbininkai straukuos. Fabrikas eina vėl kaip eįs.

Iš Baltstogės, Gardino gb.

Vienu iš aršiausių juodašimčių Baltstogėj pasirodė Michail Dziemian; niekadėjus tas su keliais kitais ant geležinkelio stoties užmūšė du žmones ir kaneivė jų lavonus. Dziemian norėjo pats išsitraukti iš pirmos kliasos žydą, kad jį teipgi užmušti, bet viršininkas Capov jį neleidė.

Sargas fabriko Wiczorka, norėjo niekadėją Dziemianą sulaukyti ir meldė palikti užkankytą žydą, bet Dziemian stvėrė akmenį ir norėjo mesti jį, bet tas suspėjo pabėgti į fabriką. Kareiviai ramiai sau žiūrėjosi į daužymus nekaltų žmonių ir kada darbininkai ir moterys, stovint šale viešbučio „Ryga“ ėmė šaukti ant Dziemiano ir kitų niekadėjų, idant jie liautųsi mušę jauną žydėlį duonkepi, tai kareiviai liepė žmonėms eikstyti, o jei ne, tai jie šaudysia.

Pavaryti už dalyvumą skerdynėje tramvajiniai dar-

bininkai likosi policijos priimti už stotininkus.

Nesenei buvo čia atsitikimas, iš kurio nežinia ar juoktis, ar ką daryti. — Tula Menkes, gyvenanti prie Mikolajevskos gatvės namuose „Zabludovskio“, laukėsi nakčia pagimdyti. Vyras kreipėsi prie policeisterio prašydamas leisti jam išeiti ant gatvės surasti daktarą, ar akušerką. Bet policeisteris atsakė motyvuodamas, jog mieste ne tam yra kariškas padėjimas, idant visi vaikštinėtų po ulčias, o ligonę galinti palaukti rytojais.

Jau gal nė piemuo teip nepasakytų.

Iš Mogilevo.

Mieste pirma stovėjo Dono kazakai. Tarp jų ir žydų, gyvenusių aplinkinėse, kazokų kazarmių, buvo kuogeriausi santikiai. Kazakai gelbėjo pirkliams ant rinkos, dabojo jų kromelius nuo užpuolimų ar vagysčių. Dabar juos išsiuntė į Homelį, o jų vieton atsikūnė iš ten kubaniskų kazokų, kurie atsižymi savo žiaurumu. Kazokai atsivežė su savim daugelį priplėstų daiktų. Doniški kazokai, išvažiuodami skyrėsi su žmonėmis širdingai, sakydami, kad jie nekuomet neuzmiršę tų santikių, koki būvus tarp jų ir žydų, apie kuriuos iktol turėjo labai klaidingą supratimą. Kada atvežė juos į Homelį, tai jie prašė, idant jiems leistų grynai atgal į Mogilevą, bet valdyba nesutiko ant to. Kazokai pradėjo baduoti. Kubaniskiečiai kazokams priekšė šaudyti juos. Doniškiečiai sulipo ant tvoros apie kazarmes ir ėmė šnekti į kubaniskuosius, bet šitie atkarišė į juos savo ginklus. Badavimas traukėsi 4 dienas. Iš viso matyt, kad doniški kazokai interesuojasi laisvės bruzdėjimu.

Tolyn-gilyn!

Pernai buvo pradžia — šimet pernysčio tūsa, o kur galas? Gr. Vitte, vienintėlis Rusijoje žmogus žinojęs nuo ko pradėti ir jis tik turįs gilų politišką protą, apskėbė visam pasauliui žiną paslapčių su kurios pagalba galima išgelbėti Rusiją pakliuvusią į teip didžiulį nelaimę, kaip, padėkim, veržimos prie laisvės, šviesos ir tiesos. Bet ta paslaptis, matyti, ant persilpnos virvutės buvo pririšta ir bevedant ją į išpavojus išgelbėtos Rusijos Rumą, visai netikėtai... pasisvyravo ir nutruko. Grafas sumišo — paslaptis pabėgo.... Mezgė, mezgė grafas Vitte nutrukusią virvutę ir tiek mazgų primezgiojo, kad net pats juose susipalinojo ir, kaip ilgas, išsitiesė. Privė, begelbėdamas su savo paslaptim tokios košės, kad netik jai jos išvalgyti bet ir jos kvapties apkėsti negalėjo. Ir paėmęs tą košę bliudą pakiošė Goremykinui. — „Mėgink, meldžiamasis, gal busi laimingesnis, gal tu ją iškabysi. Bet mano, megistos virvutės nemazgyk, tai per pavojingas daiktas“....

Ir Goremykinas, budamas ištikimu Vittės įpėdiniu, kabino, kabino tą košę, kol.... nepaspringo....

Be visgi įdomu pažvelgti į tą košę bliudą, kuri, matyti, ne iš by ko nors išvirta. Apie Vittės košę nėra ko kalbėti, ji mums visiems gerai žinoma. Kitas dalykas su p. Goremykino koše!... Ji daug įvairesnė ir daug įdomesnė.

Štai Orenburgo pulko kazokai siūdami atamanui sa-

vo reikalavimus, tarp daugelio kitų įvairių dalykų, prašo paaiškinti:

1) Kokiam tikslui mes sušaukti: ar palaikyti gyvųjų šalių sąlyje įstatymą ir tvarką, ar apginti ypatingus dvarponių ir kapitalistų reikalus.

2) Ar išleisti mums užlaikyti pinigai atsilygina mūsų darbu ir ar vertas jis to.

3) Musų tarnavimas sujungtas su dideliu pavojum dėl visų žmonių nedraugiško atsinešimo į mus, ko dėlei ne vienias musų negali užtvirtinti, kad jo neužmuš, kas kuo gali būti apdraustos mūsų šeimynos, kurį nors iš mūsų užmušus?

4) Ar, mus ilgiau tarnauti palikus, išskirs mus iš policijos žybybos, kuri nedorai išnaudoja mūsų tarnystę.

Daug dar tiems viršūm nėtiems reikalavimams yra panašūs toje kazokų vargų litanijoje, bet parinkau tik įdomiausius. Kas svarbiausia, kad kazokai jokiū būdu negali išveidinti sau, jog žmonės — tai vidaus valstybės sutvarkymo priešai, kad darbininkai ir ukinkas reikalaujantieji sau tiesų vienas — tiesos dirbti, antras teip-pat, o abu drauge — gyventi, kaip žmogus gyvenoti privalo. Ir į kazoko smegenis užskrydo netikėtai laisvės, šviesos ir tiesos spindulys, sujudo jos ir prabylo ir diena iš dienos kalba vis garsiau ir garsiau....

Laiskė, rašytava V. J. I. šerskiui, atstovui, Omsko įgulos kareivis nurodo šią dieninį kariūnės padėjimą, kuris stačiai kenksmingas ne vien tik visuomenei, kurios priešui, oficiališkū būdu, paliko kariūnės, bet kenksmingas ir pačiai valstybei, nes jauniausius ir stipriausios šalies pajėgas nyksta, vysta be dvasios maisto sau ir be mažiausios naudos visuomenei, palikdamos vien tiems iš kurių išėjo, tiems, kurių gyvasties ir labo apsaugojimui pašaukti tapo — bausia kumsčia. Iš to, gana ilgo laiško paimeiu ištraukus, kurios apibudis pačių kareivių supratimą kas jie dabar yra ir kuomi buti privalo:

„Sunaudokite visas pajėgas, visokiais budais pasistengkite, kad kareivis būtų įvestas susipratimam; kad jie tarnystės laike pildytų ne vien „gyvuliškas pareigas“, bet susipažintų su savo valstybės padėjimu ir faktiškai išsiskirtų savo supratime, kame teisingai yra tėvynės apgynimas ir iš ko susideda ta pati tėvynė.“

Reikia prašalinti visą užslėptąjį kareivio gyvenimą ir įvesti jį į atvirą ir progresyvišką veiklumą norint suprasinti kiekvieną kareivį, kartais visiškai nekaltą, bet pilnai aklą (žmonių aklybė — tai liudyjimas gyvnuojančios tvarkos veikimui). Reikia nurodyti kareivini tikrą tėvynę ir tikslą jos apgynimą, išaiškinus, kad kareivio tarnavimo tikslas negali būti vien pašvęstas biurokratams, kurie yra tos pačios visuomenės tarnais, o turi palaikyti žmonių reikalus, iš kurių susideda valstybė, ta pati valstybė, kurios apgynimui ir valdymui gyvuoja ir reikalinga organizuota pajėga, ar tai bus kariūnės, ar milicija ir žmonių atstovai.

Kaip šalies valdymas turi eiti drauge su žmonių noru, teip žmonių ir šalies apgynimas yra vaisingas ir pajėgus, tik pačių žmonių ir visame žmonėms priklauso.

Nuo savęs nieko daugiau neturiu ką pridėti prie virš pasakytų kareivio žodžių.

Dar vienas mažmojis, kuris galutiniai viską paaiškina:

„Kareivis žmogus, žmogumi ir nori būti ir prašo dėti tiesos ir visomis pajėgomis veržiasi prie tos tiesos!“

Stasatos diekanos tų ponų, kurie teip labai slėpė Rusijos nuo nelaimės išgelbėjimo receptą — tą košę, kurios patys jau iškabinti neįstengia, o kurios išsirašimas bei slėpinčių receptų gana lengvas, by tik tie receptai atsitrauktų, nekludytų, o bus atlikta, kas reikia.

Bet čia dar ne galas....

Agrariškas klausimas! Duonos klausimas, mirties bado, ar sotaus žmonių gyvenimo klausimas. Laukuose prasidėjo darbai — prasidėjo ir streikai....

Kijevo, Poltavos, Černigovo, Charkovo, Voronežiaus, Orenburgo gubernijos „apimtos agrariška liepsna“! Tai ne klausimas, bet jau atsakymas ir labai aiškus atsakymas!... Štai ką sako „Misl“ Nr. 12:

„Už žemę, duoną ir valią kovoją ne ant gyvasties, bet mirtinai dvi pusi.... Į kovą įneštas nuomumas sumišo rybų siekias! Bobrovo pavietė „dvarponiai pradėjo deginti ir nuodinti rugius: vis vien žuname, tegul nors „jiems“ nepateks“. Iš ramių provincijonališkų laikraščių skilčių chronikos žiūrėjus melynėmis, krauju užtektėjusiomis akimis „agrariškas klausimas“! „Jie“ laukė laukė... bet dabar „jie“ neteko kantrybės. Dabar jie vėl prabylo.... Agrariškas klausimas užaugo.“

Tai irgi ponų „receptais“ veikimas. Užaugo jis drauge su žmonių nelaimėmis, su jų šaršomis ir jų verkimais!... „Receptoriai“ dūgo nūto scenos, paliko tik jų galėdžio vertos kreatūros, bet ir jos netrukus dings, jų vietos užims kiti ir nė vienas jų neišvės bado mirties — ar sotaus gyvenimo klausimą. Gal šie faktai turėtų būti pasarga mums, lietuviams, kad „agrariško klausimo gaisras“ nepasiektų ir mus vargšus!... Pervėlu! Jau tas „gaisras“ pakilo pas mus. Pakilo jis ramesniu, be naikinimo. Rūgčiai reikia plauti, — darbininkas straukuoja... — „Sakel, ponuti, kad geriausiai agrarišką klausimą išrišti galima lazdomis ant mūsų nugarų, risk! matysime, ar ilgai sumegstas mazgo talaikys!... Suvalkų gub. ties Kanno dvaruose sustraikavo darbininkai.... Prasidėjo ir jau nesiliaus, bet eis tolyn ir juo tolyn, juo gilyn, kol nepasieks pačio dugno. O paskui? paskui bus nauji „ponai su receptais“, kurie pradės jau atliktą darbą de capo....“

(S. Vin. 2a.)

IŠ AMERIKOS.

Kelionė brailiu.

D-ras J. L. Thomas iš New Yorko ir žinomas orlaivininkas Roy Knabenshue atliko kelionę orlaiviu iš New Yorko į Plymouthą. Atstuma 225 mylių be jokių nenusidavimų pralėkė 12 valandų. Yra tai geriausiai lygšiol nusidavusi kelionė oru.

Milicija suturi minias.

SALISBURY, N. C. 7 d. šio mėn. apie tukstantis vyrų susirinko čia su mieriu išliuosuoti J. Hall, areštuotą už vadovavimą prie linčavimo trijų negrų iš šešių, kaltinamų išnovijime Lierly šeimos. Dvi kompanijos pėstininkų, skaitliu 200 egerstų miestą, kad apginti kalėjimą

ir nelėduoti kalinio. Šerifas turi vardu daugelio linčavusių ir žada juos areštuoti. Laukiama, kad minios vėl bandys užpulti ant kalėjimo, kad išliuosuoti kalinį.

Daugelis pražuvo dėl vėtros ir tvany.

FORT WARTH, TEX. Canyon City, kaip praneša, yra visiškai sunaikintas vėtros, ištikusios 7 d. šio mėn., kurios keletas žmonių likosi užmuštais. Armadilloje, šeimyna farmerio Riggs buvo perkuno užtrenkta mirtinai. Smarkūs lietus paskutinį dviejų dienų, per kurias išpuolė 12 colių augšio lietaus pakėlė vandenį Colorado ir kitose upėse pietinių Texasų ant 81 colio, kurios užliejo tukstantų akrų žemės ir pagimdė daug mirčių. Nuosavybės nuostolis siekia kokią pusę milijono dolerių.

Juosta žemės per 30 mylių ilgio ir 3 ar 6 mylias pločio yra užlieta vandeniu, dvidešimts geležinkelio tiltų nuplauta ir skaito kad 200 mylių geležinkelio išardyta. Santa Fe geležinkelis yra aršiausiai sunaikintas.

Japonai sušaudyti amerikony.

Netoli pakraščio salų Allu šale Alaskos užmušta penki japoniški žuvininkai ir dvylika suareštuota. Padarė tą laivionys valstybinio McCulloch laivo, kurie dabojo, kad be užkėšų Suv. Valstijų kiti negaudytų ten žuvį. Atsitikimas tas yra dalyku tyrimų Washingtono valdžios. Vienok prie nesuipratimų nedais, kadangi vašingtoninė valdžia veiks ankštai su valia užgyrimų kongreso.

Revolveris vietoj argumentų.

COLD SPRINGS, TEX. Laike pirmųjų rinkimų įvyko čia atkakli ir kruvina kovą tarp šalininkų kelių priešingų partijų. Tulas C.R. Williamson teip įduko, kad nusitvėrė revolverį ir su šaltu krauju nušovė demokratišką kandidatą ant mokesčių rinkėjo E. B. Adamsą ir jo brolių Samą. Įžymus politikierius Robertson teipgi gavo kulka, bet turbut išgis. Policija daugelį suareštavo.

Miestai užimanti didžiausią plotą.

Cenzus biuras Washingtono išleido atskaitą sulgy statistiškų parodymų visų miestų, skaitančių daugiau per 30000 gyventojų. Tokie miestų Suv. Valstijose yra 151. Tarp jų didžiausią plotą užima New Yorkas, butent 209218 akrų; antru yra New Orleans, 125000 akrų, o trečiu Chicago, 114932 akrų.

Dovanos universitetui.

Chicago universitetas yra apturėjęs \$125.314.76 dovanų nuo 15 d. kovo mėn., ne skaitant to, ką J. D. Rockefeller yra dovanojęs tai įstaigai. Iš to skaitliaus \$55000 yra sudovanota universitetui per liepos mėnesį. Didžiausia dovana \$40.171.50 yra Ogdeno mokyklai, kaip da dėtinė pašalpa Ogdeno turto Harperio atmintinis fondas apturėjo iš įvairių šaltinių \$1.095.50; D. W. James iš New Yorko yra davęs \$1000 iškaščiams D-ro Chas. Cuttberto salės drauge su Barrow'o prakalbų laikymais, ir Geo Eastman kamerų fabrikantas įmokėjęs pirmą įmokę \$1000 iš jo \$8000 dovanos fondui fotografuotės tardymų.

Numirė nuo įkandimo šuns.

HAMMOND, IND. 7 d. šio mėn. Fred Huth numirė sunkiai bevežant į ligonbutį nuo įkandimo šuns. Jį įkando

šešios savaitės atgal ir nuo to laiko jis buvo vienvalinėje baimėje pasiutimo. Jis gavo mėsūnų, kuris pasitęsė kelias minutes. Huth manė, kad tai yra apreiškimas jo galo. Jis pasiuntė advokato ir padarė užrašus. Paskui atsisveikino su pacia ir vaikais. Už kelių valandų vėliau jį apėmė siutimae.

Nudurė su lietsargiu.

ST. PAUL, MINN. St. Mary ligonbutyje, Minneapolisų F. Staffler pasiūmė duras dešimėn akin lietsargiu. Jį paėmė ligonbutin po muštybių subatos vakaro. Muštybės buvo už menką nieką. Staffler sutiko J. Harrisą, pirkli arklų ir paprašė pas jį \$5.00, kuriuos anas buvęs jam kaltas. Susirokavus ir susitaisius jiems, Harris durė jam su lietsargiu į akį ir tas pargriuvo, ar tai nuo nusigirimo ar nuo darimo. Harris yra pabėgęs, kurį policija gaudo.

Vogimas balsų.

Didelės klastos buvo su-sektos senarių miesto tarybos, Denvere, Colo. Skatytai balsų prie balsavimo dėl nusileidimų daromų stryktarių ir gazo kompanijoms pirkti kompanijų falšavo balsus ir rodė netikrą jų skaitlių. Atiduoti į teismą pabėgo iš miesto.

Licitacija pristatymui sidabro.

Vašingtonė valdyba pagarsino licitaciją pristatymui sidabro į valstybines kalyklas pinigų Philadelphiaje, Denvere ir New Orleanse. Kas savaitė reikia 100 tukstantų uncijų. Dėl šito yra didelis sumazėjimas šalį sidabrinų atliekinių pinigų, ypatinai dešimtupų.

Mėsinis trustas apglėbė daugiau.

Swift and Co. apėmė visas neprigulmingas plovyklas gyvulių Bostone ir dabar kontroliuoja produkciją mėsos valstijose Naujosios Anglijos.

Didelis užderėjimas.

Statistikos žinios, apskelbtos 9 d. šio mėn. Washingtono parodo didelį užderėjimą javų. Valstijose: Illinois, Indiana, Missouri, Iowa, Kansas ir Nebraska puikiai užderėjo kviečiai. Kukuruzai teipgi užaugo labai gerai. Iowos valst. išduosianti 300 milijonų bušelių kukuruzų. Missouri teipgi jie gerai užderėjo. Surinkimą žieminių kviečių teipgi apskaito ant 27 milijonų bušelių.

Riausės bažnyčioje.

DETROIT, MICH. Katalikiškoje lenkų bažnyčioje Port Austin 6 d. šio mėn. išėjo didelis skandalas. Lenkui kunigui Wicinskiui išėjus prie altoriaus laikyti mišias, įpuolė keli dešėtkai parapijonų ir išmetė kunigą iš bažnyčios. Už jį užsistoję kiti parapijonys ir gal būtų įvykus kruvina muštynė, jei nebūt atėjęs šerifas. Parapija mat yra pasidalinusi į dvi partijas lenkų ir kittaunčių ir kunigo pusę laiko lenkai. Po šitam atsitikimui kittaunčiai uždarė bažnyčią ir užkalė duris vinimis.

Nelaimė kastynėse.

WILKES BARRE, PA. Sepytini anglekasiai iš Wilkes Barres liko blauriai apdeginti dėl įvykusios eksplozijos gazo anglų kastynėje Susquehanna Coal Co., Nanticoke. Trys jų pasimirė ligonbutyje, o du dar gyvi, bet įkandimo šuns. Jį įkando

Audra. WORCHESTER, MASS. 7 d. šio mėn. 3 val. po pietų ištiko čia didelė audra su perkunija ir lietus; lietus užplėvė gatves, kad negalima buvo pereiti; perkunas įtrenkė 19 namų ir 3 bažnyčias; 4 žmonės liko užmušti.

IŠ DARBO LAUKO.

CHICAGO, ILL. Edward Nockels paduoda įnešimą, kad visi unijistai ir unijų šalininkai renkant vardus miesto vardų knygai padavinėtų vardą „John Smith.“ Toji knyga rengiama spaudyti neunijistų darbininkų; unijistai, kurių skaitlius siekia apie 300000, paduodami vardą John Smith, atimtų daug vertės knygai ir tuomi priverstų kompaniją naudotis unijos darbu.

BRUSH, COLO. Garinių įtaisų rengėjai, dirbanti E. H. Dyer statymo komp. statant fabriką cukriniam trušui, pareikalavo 50c už adyną vietovę 40c. Kontraktoriai ne šnektė nenorėjo ir liepė jiems pasiūmus įrankius eiti šalin. Visi darbininkai metė darbą, išėmus tris, kurie pasilikė.

Pennsylvania valstinis kastynių inspektorius savo apyskaitoje parodo, kad suviršum 1100 gyvasčių zuvo dėl įvairių atsitikimų kastynėse tame valstijoje per 1905 metą.

SCRANTON, PA. Anglekasiai Jermyn kastynių, pirmame distrikte straukuoja su lygšiol, bet negauna nuo unijos jokios pašalpos.

MOREA, O. Dodson Coal kompanija panorėjo, kad darbininkai sulgytų, idant jiems būtų atitaukiama iš išmokesties ant užlakymo kompanijos daktaro. Darbininkai ant to atsakė, kad jie ant to sutikę, jei kompanija panorės atitaukinėti teipgi ir mokesčių unijai. Kompanija to nenorėjo padaryti, taigi ir darbininkai atsiskakė, kad jiems būtų atitaukiama mokesčių daktarui.

BARNESBORO, PA. Darbai kastynėse aplinkinių Barnesboro labai silpnai eina; pirmas išvežimas anglų buvo pereitą subatą. Nuo 1 d. balandžio nė vienas vežinys neišėjo su angliais iš Barnesboro aplinkės.

SCRANTON, PA. Geležies dirbtuvė Penn Iron kompanijos apsisistojusi yra visai dėl straukavimo darbininkų. Išveizdis greito susitaikymo nėra matomas.

MUNCIE, IND. Vietinėse plojylose plojyklinio trusto darbai apsisistoję ir laukiama yra, kad gale šio mėnesio ir visai apsisistos.

MOLINE, ILL. Teip vadinamos Republic geležies dirbtuvės darbas sunku yra gauti, kadangi darbai tik iki laiku čia eina.

DANVILLE, PA. Darbai čia apsisistoję iš priezasties strauko, todėl čia dėl darbo nėra ką.

STUBENVILLE, O. Vietinė plojykla stovi ir kotina pradėti dirbti nuo 20 d. šio mėnesio. Ar darbas čia bus ant ilgo, negalima pasakyti.

MARTINS FERRY, O. Aetna Standard plojykoje 20 kočetuvių eina, o 3 stovi. Trusto plojykoje 19 kočetuvių dirba, o 4 yra taisomi. Šitame paskutiniame fabrike yra stoka darbininkų.

PITTSBURG, PA. Geležiniai fabrikai Pittsburgho ir aplinkinėse dirba šiuo tarpu gerai ir yra viltis, kad darbai juose teip eis iki žiemai.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

Iš Amsterdam, N. Y.

27 d. liepos buvo čia vaidinamas teatras; aktorai vaidino gana prastai, kadangi savo rolių nebuvo išmokę, o sufleris taip rėkė, kad ant visos salės buvo girdėti. Publikai užsilaikė labai netikusiai ir visuose kraštuose blivė visokiais balsais.

Bet žmonių negali kaltinti per daug, kadangi jie geriau nežino, o kam pamokinti juos nėra. Vietinės parapijos klebonas, kuris teipgi ant šio teatro buvo atėjęs, gerove žmonių nesirūpina; jam rūpi tik jų doleriai. Nors žmonės labai prastai uždirda po \$5, \$6 ar \$7 per savaitę, bet jis gyvena su kunigaikštiskai — vidui aksomai ir veidrodžiai, iš lauko fontanos ir medžių, tartum koks parkas; dabar jis varosi, kad jam parapijonai pastatytų arklinę ir užlaikytų arklinę, nes pėsčias jis nenorįs vaikščioti. Rodo neseniai dar pribuvo iš Lenkijos ir lenkišką kalbą myli, kaip medų. Štai ir prieš atidarymą teatro jis atsisotęs paaiškino susirinkusiems, ką reiškia tragedija, lenkiškai. Idomu visiems pasidarė kam reikalingas buvo tas lenkiškas aiškinimas ir daugumas nusišypsojo sau.

Po teatro dainavo merginų dr. t. Šv. Marijos Panos, diriguojant Rutkauckui. Dainos irgi nenusisekė, bet čia rodosi kaltė buvo dirigento, kuris šaukė visa gerkle ir tuomi tramdė giedojimą. Pelnas nuo teatro visas nugarinėjo kunigėlio delmonau. Taigi jei žmonės šiteip yra skriaudžiami ir nėra kam jų pamokyti, neįstaba tad, kad svetimaudžiai žiūrį į mus kaip į lankinius. Susiprasikime, kadangi nors šykį ir pamatykime savo skriaudėjus.

V. J. Dapkiavičius.

Iš Bridgewater, Mass.

Šitas miestelis yra labai gražus savo vieta, stovintis tarp upių ir puikiai išlaikytas medžių. Iš darbų yra čia viena čėverykų dirbtuvė, 2 geležies, 2 lentų plynės ir daugelis mažų dirbtuvių, kaip vienių dirbtuvių, plytynė. Miesčiukų pragyvenimas yra gana brangus, kadangi iš niekur kitur reikalingų daiktų negalima gauti, o čia sankrovų nedaugiausiai — yra 2 mėsyklos ir trys drapanų sankrovos.

Plytynėje išimtinai dirba italijonai, o čėverykų dirbtuvėje dirba angliai, lenkai ir lietuviai. Prastas darbininkas uždirda čia \$9 per savaitę. Čėverykų dirbtuvėje kai-kas priguli prie unijos, bet juokingai, kadangi dar pigiau dirba už skėbus.

Lietuvių yra čia penkios šeimos ir 48 pavieniai; uždirda ne vienokiais: vieni uždirda po \$9, \$10 per savaitę, kiti po \$18, \$20. Pelnas būtų neprasčiausias mūsų brolių, tik tas bloga, kad jie jį praleidžia ant karų bevažiūdami, kadangi čia nėra salūnų, taigi suranda juos kitur ir savo brangų laiką praleidžia ten.

Laikraščius mažai kas skaito, jiems geriau yra pinigų pragerti, ne ką išduoti keli centai ant laikraščio ar kokios naudingos knygelės.

Vietinis.

Ir Taunton, Mass.

Šitas miestelis „Lietuvos“ skaitytojams mažai yra žinomas, kadangi čia mažai kas laikraščius skaito, o dar mažiau kas nori rasinėti į juos vietines žinias. Šiame miestelyje yra 11 šeimynų ir apie 40 pavienių. Vietinė draugystė Šv. Kazimiero seniai rengėsi padaryti prakalbą čia, kad gauti progą surinkti

kleik aukų revoliucijos pašelpai ir ant galo nutarė ją padaryti 15 d. liepos. Kun. Pėza iš Brocktono, Mass. žadėjo ant jų pats kalbėti ir parupinti dar 4 kalbėtojus. Šitas susirinkimas rengiamas buvo laikyti drauge su lenkais.

Atėjus laikui prakalbų salė prisirinko kuone pilna; atėjo ir kn. Pėza, bet vienas be žadėtų kalbėtojų ir kalbėjo tik lenkiškai. Buvo ant susirinkimo K. Rutkus, keliančias agitatorius L. S. D. P., bet kn. Pėza priešinosi tam, kad Rutkus kalbėtų. Vienok Rutkus gavo balsą ir kalbėjo arti valandą laiko ir jo kalba patiko visiems, ką išreiškė plojimas rankų. Užbaigęs jis ragindamas dėti aukas reikalams revoliucijos, ir kad reikėtų turėti dar vieną susirinkimą. F. V. pradėjęs rinkti aukas nei vieno nenorėjo užrašyti vardų, nes kaimišantis išeiti į kunigus, norėjo gal prisiteikti kn. Pėzai, kuris, jis manė, jam pagelbės tame, bet tas išėjo kitaip: Jonas Baginskis, kaip kasierius pasiėmė pinigų ir pasižadėjo pasiųsti Rev. Kom. ir teip kunigas pamatė, kad jam iš to neišnišp, todėl nekaltėjo lietuviškai ir uždarė susirinkimą. Aukų surinko \$14.46. Kunigas per savo šalininkus agitavo, kad aukos būtų padalintos pusiau — revoliucijai ir lietuviškiems reikalams, bet koki tie lietuviški reikalai, jis neišaiškino.

Kunigui išėjus iš salės, mes likę sutarėme laikyti antrą susirinkimą, kad sudaryti reikalą, 22 liepos. Ant šio susirinkimo kalbėjo apie 3 val. tik Rutkus vienas, aiškindamas revoliucijos reikalus, darbininką klausimą ir kitokius dalykus. Ant šio susirinkimo suėjo tie patys, ką ir ant ano buvo suėję ir suaukavo \$4.70, nuo kurių likosi atitruakta už salę \$2, taigi viso revoliucijos naudai surinkta \$17.16, kuriuos Rutkus norėjo pasiųsti tiesiog revoliucijos partijai į Prusius, bet vienas emė pasakoti vaikščiodamas po stulpas, kad R. galįs pasiųsti pinigų kokiam savo draugui. Todėl pinigai liko nutarta pasiųsti C. K. R. Š. ir kad vardai aukautojų būtų pargarsinta „Kovoje“.

Tauntono Lietuviai.

Iš Cleveland, Ohio.

Negalima neužteimti ne kurių peiktinų apsiereikimų, kurie davėsi patėmyti ant mūsų 14 kuopos S. L. A. pastarųjų susirinkimų; kas aktyviausia, tai gimdanti peiktinus apsiereikimus rėmėsi ant savo ypatingų principų, nepagalvoję, kad tokiu būdu jie gali užkenti visai 14 S. L. A. kuopai, ypatinai tame laike, kada reiktų stengtis įgyti daugiaus simpatijos nuo vietinių organizacijų reikalingos parengimui ateinančiuose metuose S. L. A. XXII seimo.

Reiktų žinoti, kad apsiereikimas ypatingų mūsų organizacijų susirinkimuose gimdo neuzsitikėjimą visuomenės, kas labai kenkia organizacijos augimui. Keli mas užnamų priešingų kitoms vietinėms organizacijoms, šaldo pastarųjų pritarimą.

Reikia atminti, kad taktiškai elgdami greičiau įgytume ir priešų simpatiją, priešingai gi pasielgdami galime ir draugų nustumti. Rodosi ant tokio skaitliaus lietuvių vartyti konkurenciją tarp nedidelio skaitliaus vietinių organizacijų kelti priešingus (ant to neuzsipelnijus) tų užnamams ergelius,

yra tik beprotišku pasielgimu, juo labiau, kad aptariamoms organizacijoms neturi jokių priešingų S. L. A. įstatymų — užduočių, ir į jas priguli daugumas tos pačios S. L. A. kuopos sąnarių.

Geriau ant savo susirinkimų stengkimėsi kelti naudingus sumanymus, tokius, kurie galėtų mus labiau suartinti, nes tik visi krūvon suėję — suvienijimėsi pajiegosis įstengsimėsi stumti pirmyn mūsų tautišką vežimą, kuris dėlei visokių partiviskumų teip povallai slenka.

Šalin ypatingumai! Daugiaus pasidarbavimo labui visuomenės. Šalin ergeliai, ir juos gimdantis ypatos.

S. L. A. sąnarys.

Iš Pittston, Pa.

29 d. liepos atsibuvo čia kareivių salėje viešas susirinkimas su prakalbomis. Kalbėtojai buvo teipgi atvykę iš kitur, iš Skrantono iš Plymoutho. Susirinkimas gerai nusisekė ir visi buvo užganėdinti.

M. Taluba atidarė susirinkimą ir paaiškino, kad kalbėtojai kalbės apie visuomeniškų reikalus. Po jo dainavo Plymoutho dainoriai. Sekantis kalbėjo F. Živatkauskas iš Scrantono apie trustus ir darbininkų padėjimą, kaip Naujos Zelandijos žmonės kovojo už savo tiesas ir kaip dabar iš jų naudojasi; nurodė teipgi kaip katalikiška dvasiškija priešijasi gerovei darbininkų ir ragino balsuoti laike rinkimų už darbininkų partiją — už socialistų, nes tik tasyk įvyks gerovė darbininkams.

Toliau kalbėjo A. Žagaras L. S. D. P. atstovas. D-ras Žagaras aiškino kaip žmonės gyvena seniau, kada nebuvo tarp jų nei ponų, nei vargdienių. Paskui gana plačiai apipasakojo revoliuciją Rusijoje ir straikus ten daromus. Nustojus jam kalbėti Marė Kiziūtė ir Magdė Kaubiūtė perėjo rinkdamos aukas revoliucijai ir surinko \$7.53.

Po kolekto J. Baltrušaitis, „Vien. L.“ redaktorius aiškino apie anglekasių unijas Amerikoje; ragino visus rasytis prie unijos ir laike rinkimų balsuoti už socialistų partiją. Terp kalbų buvo dainuojamos dainos ir sakomos deklamacijos vietinių lietuvių ir iš kitur, kaip Kingstono, Plymoutho. Iš dainų ir deklamacijų publika labai buvo užganėdinta, ką rodė plojimas rankų. Publikos buvo apie 400 ir visi gražiai užsilaikė.

Pinigų prie durų surinko \$11.20; suolektuota \$7.53; vėliau endėjo: F. Jasaičiūtė 50c, J. Čepulis nuo pagelbėdimo klubo surinko \$5.00, J. Vaškevičius 50c. Viso surinkta \$24.73. Apokėjus kaustus pasilieka \$18.53, kuriuos pasiūlyti T. Dudai, kasieriui C. K. R. Š.; paskiriame naudai S. D. P. L. J. P. Čepulis.

Atsiėmimas.

Cleveland'o Lietuvių Neprigulmingas Klubas ant savo mėnesinio susirinkimo 29 d. liepos šių metų, apsvaustę Jungtinių Valsčių Amerikos kongreso priimtus įstatymus sulgy apsunkinimo naturalizacijos ateivių, kurie tai įstatymai įeis pajiegon nuo ateinančio rugsėjo mėnesio 28 d., nutarė specialiai priminti vietiniams lietuviams, kurie da nėra užsaisios šalies, pasirūpinti išsimitykėsystės popieras kol yra lengva jas gauti.

Vėliau, t. y. po 28 rugsėjo norintieji pastoti Jungtinių Valsčių ukėsais, turės paduo

ti aplikacijas 90 dienų pirmą gavimo popierių — bet turės mokėti angliškai skaityti ir rasyti ir suprasti J. V. konstituciją. Popierius prikiuos du kartus tiek kaip dabar.

Dėlo, suprantantiką reikią dalyvauti politikoje, už kurią mūsų broliai lieja kraują Lietuvoje tik todėl, kad turėti tokias tiesas, kokias turi šios šalies ukėsai, pareiga kiekvienam čion gyvenančio yra apie tai apsisirūpinti.

Klubas viešai pagarsys savo sekantį susirinkimą; ten bus plačiau apie tai išaiškinta ir bus suteikta pagalba norintiems išsimityti popierius.

Ant perito susirinkimo kai kurie Klubo sąnariai sumetė \$2.25 revoliucijos reikalams ir skiria juos L. S. D. P., kuriuos šiūmi pasiūnčių „Lietuvos“ redakcijon perduoti virš minėtai partijai.

Vardan L. N. Klubu rašt.

J. P. Garmus.

Nekariakume dėl garbės.

Jei kareivis kariauja už tėvynę ne iš meilės jos, bet dėl savo garbės, tai toksai kareivis negali būti teip geras, kaip tas, kuris kariauja už savo tėvynę dėlto, kad jis ją myli. Karianjantis dėl savo garbės, pamatęs tėvynę per daug sunkiame padėjime, ją pames, kadangi jam rūpi dangiau jo paties gerovė, kaip gerovė kitų; mylintis ji tėvynę kovos už ją neatsižurdamas kokiam ji padėjime bus; apgyvinamas tėvynės gali remtis tik ant tų, kurie už ją stoja su pasišventimu.

Šitą galima priiuginti ir prie mūsų bendradarbių, kurie rašinėja po laikraščius. Vieni jų turi porą nuveikti ką gero, atitaisyti klaidą, praplatinti teisybę; kiti gi tik dėlto, kad pragarseti, kad kuomi nors atsižymėti nuo kitų. Paprastai toki rašinėjai prisidengdami slapyvardžiais ir tankiausiais nepasakymo teisybės, per ką sukelia tarp savo brolių vaidus. Juk rašant teisybę nematau reikalo slėptis po slapyvardžiais šitoj valnoj šalyj. Ne, vyrai, mums reikia dirbti su gerais norais, išrodyti kas yra gero ar blogo be jokių asabiškumų, prisilaikant griežnių teisybės, tasyk bus smagu visiems pasiskaityti ir pasimokyti ir garbė gal greičiau teks be troškimo jos.

Karolis Gudžiūnas.

Patėmijimas.

„Lietuvos“ No. 31 šių metų patilpo kn. J. Žilinsko raštėlis, garbinantis, kad Vilniuje susitvėrė sąjunga apgyvinimui lietuviškų kalbos Lietuvos bažnyčiose, kuriam tikslui ji išleisianti tam tikrą laikraštį. Kn. J. Žilinskis ragina Amerikos lietuvius dėti tam reikalui aukas. Tas yra geras sumanymas ir Amerikos lietuviškai visuomeni reiktų jis paremti savo aukomis. Bet būtų labai geistina, idant kn. J. Žilinskis darydamas kolekta bažnyčioje ir po lietuviškus gyvenimus tai ant klierikų, tai ant minyškų, padarytų nors vieną tokią kolekta ir tam reikalui. Laikraščiuose sumanymų atsiranda labai daug ir juos visus aprūpinti vienai laikraščiu skaitytojams, yra persunku. Darant kolekta bažnyčioje galėtų prisidėti prie tautiškų reikalų ir toki, kurie nei su vienu centu nėra prie jų prisidėję.

J. K.

Mokytojas.

Neseniai Chicago viešų mokyklų mokytojai, susirinkę ant pietų į vieną viešbutį svarstė klausimą, kaip reikia

elgtis, idant mokytoja trūskas atneštų kuodidžiausią naudą šaliai.

Pietus buvo paprasti, be reikiamos išikilmės; nieks nematė reikalo priduoti jiems kokią nors svarbą.

Jei politiškėje ar pramoniskėje sukčiai ir vagys sušrenka vardan Jeffersono ir daro suokalbius prieš žmones, apėnėka savitarpėje kaip ir kokiū būdu geriausiai išnaudoti juos, tai laikraščiai atranda daug ką pasakyti apie juos gero ir čielas skiltis pripildo saldziais žodžiais apie jų susirinkimą. — Mat čia ne apie progresą, ar pagerinimą žmonijos einasi, tik apie dolerius. Ypatos gi lavinančios smegenis ateinančių ukėjų drimbantių dolerių neturi, taigi kam reikia ir rūpytis apie tą, ką jos daro ar veikia?

O vienok tie žmonės yra Kristupais Kolumbais intelektuališko lavinimo žmonės ir visuomeni priderėtų atsinešti prie jų darbų su didesne atyda.

Kiek tai tukstančių neišlavintų jaunų smegenelių žuvas svietui, kurios prie geresnio auklėjimo atneštų jam didesnius vaisius savo darbais; smegenys žmogaus tai yra turtais daug didesnis už visus tuos, kuriuos Kolumbas atrado senamjam svietui. Ir bet, kaip mažai apie jų rūpinamasi!

Mokytojai patys vargiai permano svarbumą savo pareigos, atlikimui kurios ne užtenka paviršutinių žodžių, bet reikia darbo ir karšto darbo. Mokytojo veiklumas, išimtis, dora ir viskas atsiliepia gyvų paveikslu ant protų jo mokinių per visą jų gyvenimą. Ir kaipgi gali mokytojas bile kaip atlikdamas savo darbą išpildyti savo pareigą, išauklėti gentkartę, kuri būtų praklinesnė už dabartinę, arba bent nestovėtų ji žemiau jos? Tai yra negalimas daiktas. Mokytojas, bile kaip mokydamas gali tik užkenti jaunoms smegenims, gali užmušti jauną protą ant visados; šita yra priežastis, dėl kurios mums reiktų rūpintis daugiau apie mokymo reikalus, negu mes dabar kad rupinamėsi. Mokslas žmogui, norinčiam ne bile kaip, bet žmoniškai gyventi, yra teip neapsieitinamas, kaip ir kasdieninė duona, kaip ir oras, kuriuo jis kvėpuoja. Juk viskas kas tik yra, yra nuveikta, išrasta ar padaryta per mokslą. Bet svarbų moko žmonės neseniai tesuprato; su viršum šimtą metų atgal mokslas žmogui neužėmė; jie nemego mankstyti savo smegenų; jie visą savo buitą rėmė ant savo raubų. Bet atėjo laikas, kad jiems to neužteko; neužteko tik tiek teneveikti, ką ir paprastas jautis nuveikia; visuomeni reiktų jis paremti savo aukomis. Bet būtų labai geistina, idant kn. J. Žilinskis darydamas kolekta bažnyčioje ir po lietuviškus gyvenimus tai ant klierikų, tai ant minyškų, padarytų nors vieną tokią kolekta ir tam reikalui. Laikraščiuose sumanymų atsiranda labai daug ir juos visus aprūpinti vienai laikraščiu skaitytojams, yra persunku. Darant kolekta bažnyčioje galėtų prisidėti prie tautiškų reikalų ir toki, kurie nei su vienu centu nėra prie jų prisidėję.

Jei kareivis kariauja už tėvynę ne iš meilės jos, bet dėl savo garbės, tai toksai kareivis negali būti teip geras, kaip tas, kuris kariauja už savo tėvynę dėlto, kad jis ją myli. Karianjantis dėl savo garbės, pamatęs tėvynę per daug sunkiame padėjime, ją pames, kadangi jam rūpi dangiau jo paties gerovė, kaip gerovė kitų; mylintis ji tėvynę kovos už ją neatsižurdamas kokiam ji padėjime bus; apgyvinamas tėvynės gali remtis tik ant tų, kurie už ją stoja su pasišventimu.

Šitą galima priiuginti ir prie mūsų bendradarbių, kurie rašinėja po laikraščius. Vieni jų turi porą nuveikti ką gero, atitaisyti klaidą, praplatinti teisybę; kiti gi tik dėlto, kad pragarseti, kad kuomi nors atsižymėti nuo kitų. Paprastai toki rašinėjai prisidengdami slapyvardžiais ir tankiausiais nepasakymo teisybės, per ką sukelia tarp savo brolių vaidus. Juk rašant teisybę nematau reikalo slėptis po slapyvardžiais šitoj valnoj šalyj. Ne, vyrai, mums reikia dirbti su gerais norais, išrodyti kas yra gero ar blogo be jokių asabiškumų, prisilaikant griežnių teisybės, tasyk bus smagu visiems pasiskaityti ir pasimokyti ir garbė gal greičiau teks be troškimo jos.

Karolis Gudžiūnas.

„Lietuvos“ No. 31 šių metų patilpo kn. J. Žilinsko raštėlis, garbinantis, kad Vilniuje susitvėrė sąjunga apgyvinimui lietuviškų kalbos Lietuvos bažnyčiose, kuriam tikslui ji išleisianti tam tikrą laikraštį. Kn. J. Žilinskis ragina Amerikos lietuvius dėti tam reikalui aukas. Tas yra geras sumanymas ir Amerikos lietuviškai visuomeni reiktų jis paremti savo aukomis. Bet būtų labai geistina, idant kn. J. Žilinskis darydamas kolekta bažnyčioje ir po lietuviškus gyvenimus tai ant klierikų, tai ant minyškų, padarytų nors vieną tokią kolekta ir tam reikalui. Laikraščiuose sumanymų atsiranda labai daug ir juos visus aprūpinti vienai laikraščiu skaitytojams, yra persunku. Darant kolekta bažnyčioje galėtų prisidėti prie tautiškų reikalų ir toki, kurie nei su vienu centu nėra prie jų prisidėję.

Mokytojo mokymo. Redaktorai ir knygų rašėjai rašo daugiausiai žmonėms suaugusiems, kuriems rūpi ne lavinimas jų smegenų, bet kėsnis duonos ir jų žodžiai buvo priimami tik labai išalkusių ko-nors geresnio širdžių. Mokytojas gi, teip sakant, kalte įkėlį smegenis savo mokinių, kas jo akys yra prakilnūs, nadingo ir vėro žinoti; jis tiesiog sutveria naują gentkartę, jei jo tikslu yra tikrai mokyti. Nuo jo, mokytojo priklauso gerumas ar blogumas ateinamos gentkartės, todėl, kaip svarbu yra žinoti, keno rankas pavedame mes savo kudukius išlavimui protui.

Amerikos viešų mokyklų mokytojai nėra geriausi; jie neužsimuša per daug su tuo, kad išmokyti, kad įkvepti savo mokiniams tą kas yra dailaus, padorus ir nadingo; neįsasi jiems apie tai, kad iš jų mokinių būtų savinai, protaujanti žmonės; Pamokinti šiek-tiek skaityti, eilebizuoti ir sukaityti, nors tiek, kiek paprastos kurtios veikmės apima, tai jau ir užtenka jiems, ir mano jie, kad jau savo pareigą išpildė. Šitas jų manymas yra toks dėlto, kad visuomenė pati nuo jų nieko daugiau nereikalauja. Pagerinimas visokis įvyksta tik pasirodžius pirmą reikalavimui; todėl žmonės turėtų reikauti nuo savo vaikų mokytojų didesnių triūsų ir pasišventimo. Kiekvieno gerai manančio žmogaus turėtų būti pareiga įieškoti progos, paduoti jiems savo nuomonės, atkreipti jų atyda, kaip svarbi yra jų pareiga. Tas menkas ant pažiūros darbas atneštų didelių vaisius, daug syk didesnius negu kad dabar kampeinai atneša, ar tai jie būtų demokratiški, respublikoniški ar socialistiški.

Pažvelgę atgal į eilę metų mokymo tokio mokytojo, mes pamatysime čielus pulkus naujų pajiegy tikrai ir atsakančiai prirengtų sutikti visokius gyvenimo perversmus. Tos pajiegos, perėjusios per kompetentiškas rankas jų lavinimo bus drutos, galingos ir neduos progos mums bijotis, kad jos kuomet pasiduos pačiams nelaisvės, ar vergaus kam nebūk.

Taigi mokytojo pareiga yra didelė, jo darbas sunkus ir vaisius jo darbų neapekaltomas; mokiniojauti gali tik tas, kas turi prie to patraukimą, kas nesigaili pašvesti savo pajiegą išauginimui tos naujos sėklos, o ne teip kaip dabar kad užima mokytojus vieta, kas tik šalininkus sau gauna.

Šitas parodo, kad žmonės mažai už ką laiko vietą mokytojo; jiems nieku yra mokinio profesija ir per tai jie apmoka vietą mokytojo tik teip, kad jis bado nekėstų. Bet jie to nedaro su kitokiomis vietomis.

Šitai teisėjo pareiga nėra didžiausia; prie geresnio sušipratimo žmonių tokia vieta, kaip teisėjo, nebūtų net reikalinga draugijoje, ir bet tas žmogus, geras išgavęs, besunkaus darbo, už pasidėjimą kelių valandų kasdien gauna tukstančius dolerių algos per metus. Kaip tai kelsa yral!

Tas viskas, ką čion pasakiau, atsiėmė, prie amerikonių gyvenimo; mūsų gi lietuviškos mokyklos stovi toli žemiau už jas ir apie pagerinimą jų nieks nesirūpina. Argi nelaiškas būtų lietuviškai visuomeni tuo užsiminti? D-ras A. L. Graičiūnas.

Mokina teisengumo ir vagia.

Šitą straipinį randame tilpusi vietiniame Hearsto laikraštyj „Chicago Examiner“. Laikraštis tas, kaip ir kiti, rupinasi kad padaryti „biznį“, bet jame tankiai galima rasti ir žodį teisybės. Šitame straipsnyje ypatingai gryna tesybė yra pasakyta. Sako jis teip:

„F. G. Bigelow, buvusias pirmininkas Pirmojo Terptautiško Banko Milwaukee, sėdi Leavenworthe kalėjime ant desimties metų pasodintinis. Keletas vyrų ir moterų, buvusių depozitorių banko, kurį jisai pragaišino ir zuvo ten jų pinigai numirė iš gailės ir skurdo. Vienas žmogus krito negyvas išgirdęs apie žlugimą.“

Newton C. Dougherty, buvusias pirmininkas Peorijos Tautiškojo banko sėdi kalėjime Joliet. Kaip išelga jo prazūtingų sumisų jarna moteris dvidešimties metų išėjo iš proto ir keli stropūs darbtūs žmonės pasimirė iš nusiminimo. Nelson Burnham, dalyvtninkas banko, mirė išgirdęs apie žlugimą.

Povilas O. Stensland, pirmininkas Milwaukee ave. Sate Banko, yra pabėgęs. Depozitoriai banko, daugumas kurių yra vargingais darbo žmonėmis, nuždė savo taupinimus ir turi laukti begailės ateities. Vienas žmogus puolė negyvas, iširdes, kad bankas uždarytas.

Šitie trys vyrai buvo likomi didelę garbę jų kaimynų ir draugijos, kur jie gyveno, žiūrėjo į juos kaip pavyzdį savo vaikams. Bi-su tais mokytojais pasikalbėti, paduoti jiems savo nuomonės, atkreipti jų atyda, kaip svarbi yra jų pareiga. Tas menkas ant pažiūros darbas atneštų didelių vaisius, daug syk didesnius negu kad dabar kampeinai atneša, ar tai jie būtų demokratiški, respublikoniški ar socialistiški.

Pažvelgę atgal į eilę metų mokymo tokio mokytojo, mes pamatysime čielus pulkus naujų pajiegy tikrai ir atsakančiai prirengtų sutikti visokius gyvenimo perversmus. Tos pajiegos, perėjusios per kompetentiškas rankas jų lavinimo bus drutos, galingos ir neduos progos mums bijotis, kad jos kuomet pasiduos pačiams nelaisvės, ar vergaus kam nebūk.

Taigi mokytojo pareiga yra didelė, jo darbas sunkus ir vaisius jo darbų neapekaltomas; mokiniojauti gali tik tas, kas turi prie to patraukimą, kas nesigaili pašvesti savo pajiegą išauginimui tos naujos sėklos, o ne teip kaip dabar kad užima mokytojus vieta, kas tik šalininkus sau gauna.

Šitas parodo, kad žmonės mažai už ką laiko vietą mokytojo; jiems nieku yra mokinio profesija ir per tai jie apmoka vietą mokytojo tik teip, kad jis bado nekėstų. Bet jie to nedaro su kitokiomis vietomis.

Šitai teisėjo pareiga nėra didžiausia; prie geresnio sušipratimo žmonių tokia vieta, kaip teisėjo, nebūtų net reikalinga draugijoje, ir bet tas žmogus, geras išgavęs, besunkaus darbo, už pasidėjimą kelių valandų kasdien gauna tukstančius dolerių algos per metus. Kaip tai kelsa yral!

Tas viskas, ką čion pasakiau, atsiėmė, prie amerikonių gyvenimo; mūsų gi lietuviškos mokyklos stovi toli žemiau už jas ir apie pagerinimą jų nieks nesirūpina. Argi nelaiškas būtų lietuviškai visuomeni tuo užsiminti? D-ras A. L. Graičiūnas.

„Lietuvos“ No. 31 šių metų patilpo kn. J. Žilinsko raštėlis, garbinantis, kad Vilniuje susitvėrė sąjunga apgyvinimui lietuviškų kalbos Lietuvos bažnyčiose, kuriam tikslui ji išleisianti tam tikrą laikraštį. Kn. J. Žilinskis ragina Amerikos lietuvius dėti tam reikalui aukas. Tas yra geras sumanymas ir Amerikos lietuviškai visuomeni reiktų jis paremti savo aukomis. Bet būtų labai geistina, idant kn. J. Žilinskis darydamas kolekta bažnyčioje ir po lietuviškus gyvenimus tai ant klierikų, tai ant minyškų, padarytų nors vieną tokią kolekta ir tam reikalui. Laikraščiuose sumanymų atsiranda labai daug ir juos visus aprūpinti vienai laikraščiu skaitytojams, yra persunku. Darant kolekta bažnyčioje galėtų prisidėti prie tautiškų reikalų ir toki, kurie nei su vienu centu nėra prie jų prisidėję.

Olson; kad jis buvo pašėlęs spekuliantas ant visokio būdo lėkinio lėkinimo sumanymų; kad jis buvo valkijozas korespondentas, keliaujantis klaurai per visą svetą; kad jis yra dirbęs kaip pašlaviakas gatvių ir gavo savo pirmą pradžią iš laimingų derybų arklių lenktynėse!

Kokia būtų buvusi išei-
Ar paprastas gyventojas Milwaukee ave. būtų bėgęs į banką atsiimti savo taupinimus? Ar jis būtų skubinęs pranešti savo kaimynams, kad Stensland nėra teisingas žmogus? Vargiai. Jis būtų išniekęs apkelbėję. Stenslandai yra karaliai ir pasi-
lieka tokiais kol jie sunaikina savo pavaldinius ir patys save. Teip yra ant svieto.

Šesias mėnesius pirmą su-
seikio Dougherty'o, pra-
gašinusio Peorijos Tautiško Banko, Chicago mokyklos mokytoja Miss Margaret Haley, nupeikė Peorijos švie-
tėją, kaip beteisį žmogų. Nupeikimas tas buvo pada-
rytas ant konvencijos Tau-
tiško Apšvietimo draugijos Ashbury Parke, N. J. prie-
kelį tukstančių mokytojų. Ji pasakė jiems savo viešą kalbą, kad Dougherty yra aristokratiškas, apskrus fi-
nansierius ir apkaltino, kad jis mėgino konfiskuoti \$175-
000 Tautiško Apšvietimo draugijos fondo. Tas turėjo ap-
reipti keno nors atidą. Bet keli tukstančiai mokyto-
jų tik nusišypsojo ir pakratė galvas. Dougherty buvo nedėlinės mokyklos perdėti-
niu. Jis pamokslininkavo ir meldėsi, kad stambeldžiai ap-
linkui jį pastotų teisus ir ve-
stų dorą gyvenimą. Jis sakė, kad pirm visko ko reikia
buti teisingu. Jis negalėjo vogti. Jis negalėjo meluoti. Dougherty buvo teisingas. Jo bankas buvo ištikimas. Jis pats tą sakė daugelį sy-
kių.

Bigelow, Milwaukee „tei-
singasis žmogus“ turėjo, tokį
jau vardą, kaip ir Dougherty. Jis susiartinio su bankieriais
ir kuomet jį išrinko į aukštą
urėdą, jis pasinaudojamas iš
progos pasakė kalbą apie iš-
našumą teisingumo. Pirmą
Bankierių Draugijos susirin-
kimo New York, Waldorf
Astoria viešbutyje, keliais mė-
nesiais pirmiau jo susekimo,
jis kartoją Roberto Ljudviko
Stephensono maldą:

Buti teisingu, buti malon-
um; pelnyti mažai ir pra-
leisti dar mažiau; atsisądėti
jeigu reikia ir nerustauti;
turėti kelis draugus, bet tuos
be pasidavimo; daugiau už
viską, ant tų pačių rūšių iš-
lygų, turėti draugus su sa-
vim — tai yra uždavinys vis-
kam, ką žmogus turi stipraus
ir švelnaus.

Bigelow, kuris keliais mė-
nesiais vėliau likosi numas-
kuotas, stovėjo burių savo
draugų ir kartoją šituos gars-
žodžius, kaip išraišką
savo paties būdo. Jis vilkė-
jo gerus drabužius. Jo iš-
veizdis buvo patinkamas, jo
akys žiūrėjo tiesiog tau į
akis, jo nusišypsojimas buvo
malonus ir lipnus, jo balsas
buvo švelnus ir žodžiai gerai
pritaikyti. Ir aukščiausiai jo
sklido garsas pasiseikimo.
Reikėjo buti dideliu radika-
lu, kad paabejoti jo nuosi-
dumui tą vakarą. Bet be-
teršdamas savo lūpas tais
prakliniais sentimentais, pa-
rašytais teisingos vėlės, jis
leido pinigų vargingų žmo-
nių miestui, kurie garbino jo
imdamas centus šimtų nusi-
miniskai varomų vyrų ir mo-
terų užmokėti už rumiška-
gyvenimą, kurį jis užėmė
didžiojo New Yorko viešbu-
tyje, užmokėti už jo vyną, ku-
rį jis pylė teip gausiai savo

draugams, užmokėti už nusi-
juokimus, kurie vėliau geri-
nos jo tuštumui ir žadino jo
žemesnius pajautimus."

Prie šito sunku yra ką
daugiau pridėti — viskas pa-
sakyta, viskas teisingai. Vie-
no tik gal trukti: Kodėl tas
teip yra? — Pagalvojus ne-
sunkų yra atsakyti: Žmonės
jieškodami sau laimės, duoda
kitiems už juos galvoti. Visos
apgavystės atsitinka už tai,
kad jos nėra prižiuri-
mos gana. Visoki žlugimai
ir šelmystės bankų, augimas
turtų rankose kelių ir įsivė-
patavimas kas sykis didesnio
skurdo tarp minių, aiškiai
parodo, kad žmonės smegenis
savo mažai tvartoja, jei jų
niekas nuo jų nenuperka.

Kaltas vagis, kuris vagia,
bet ir tas ne be kaltės, kuris
duoda save apvogti. Reikia
gintis.

Lombroso akyse jo duk- ters.

Laikraštyje „Nuova Anto-
logia," Romoje patilpo ne-
išpasakytai akyvas straipsnis
iš kasdieninio šeimyniško gy-
venimo didžiojo italiko sme-
genų specialisto, Cesare Lom-
broso, parašytas jo dukters
Paolos. Visam svietui žino-
mas psichologas, paprastai
laikomas už smarkų ir skau-
dinantį žmogų šio laikiniame
protavime, kurio radikaliz-
mos ir drąsios teorijos bet iš-
radimai pervertė daug paši-
nimo sulys tikro būdo gero
ir blogo, yra parodytas čion
šviesoje stebėtinai naujoje,
nepaprastoje ir nelauktinai
meilėje. Dukterė pradeda sa-
vo rašinį sakydama:

„Daugiau kaip šesiu dešim-
tų metų amžiaus, praleidęs
daugybę sunkenybių, mano
tėvas pasilikęs nepaprastai
jaunas, atviras, skaisčius
jauniškų gyvumu, ir šitas
ne vien dėl jo neatkeičiamo
sugiebumo turėti džiaugsmą
iš labai mažų daiktų, bet
teipgi dėl jo lankstaus upo,
dėl jo visiško nepažinimo
svieto, kas padaro jį laikomu
visų šėšelyje globos, dides-
nėje meilėje negu formalis-
kas paguodojimas."

Jis juokadėja skundžiasi,
kad jis galutinai yra apval-
dytas savo pačios ir vaikų, ir
apsisukęs klausia jų apie bi-
le kokį gyvenimo mažmožį.
„Ar man viltis fraku ar va-
kariniu švarku?" klausia jis
visų šeimynoje. Anie visi
pataria jam viltis fraku.
„Jūs visi pašėlę!" sušunka
jis juokdamasi ir apsisvelka
vakarinio švarku. Išėinant
jį iš namų kas nors turi
prižiūrėti, ar jis turi mašną
su savim ir ar joje yra pini-
gai, kitaip jis atsidurs ant
karo be cento. Jo nepažini-
mas pinigų dalykų yra
kolosaliskasis ir kad jam pri-
reikia pasirašyti ant čekio,
tai jis klausia rodos visos
šeimynos. Jis syki iškako į
Maskoliją ant terptautiško
daktaro seimo, ir jo kelionė
buvo komiška Odysėja. Vie-
noje jis pametė savo mašną
su visais pinigais viešbutyje.
Ipykęs jis bėga į ieškoti pa-
gelbos policijos, nepamislęs
pirmą pranešti viešbuti už-
siurėtojams apie savo pame-
timą. Pinigus atrado vieš-
butio tarnas ir jis juos pa-
ėmęs pradėjo skirstyti po ki-
šenių, valyzas ir krepšius.
Šitą jis darė tam, kad antru
ryšių nepamestų visų pinigų
ant syk, bet žinoma, liuosos
popierios vienval jam ny-
ko tokia būda. Perkant jo
papatimui yra atidaryti ma-
šiną ir liepti vaiksiui išsimti
kiek jam reikia.

Kada jis yra gerame upe,
kas yra kuone visuomet, tai
jo geras upas yra kaip vaiko,
be pertrukos, be ukanos, —

tikras! Oras yra puikus,
pietūs yra geriausi koki ka-
da buvo, epileptiškieji kri-
minalistai, kuriuos jis tyri-
nėja kalėjime, suteikia ly-
giai tą, ką jis nori, amerik-
niški laikraštiniškai prisiv-
čia jam gausiausius čekius,
kokius rašė kai kada tik gau-
na, o teatre yra gražiausias
parodymas, kokį jis kada
matęs. Kada jis yra netiku-
siame upe, tai jis teip pat
yra visiširdis ir visadvisas.
Jo tardymai ir teorijos netu-
ri jokios vertės. Italija ne-
vertina jo, jo šeimyna yra be
jokio praktiškumo, jis yra
seklus, tamsus, šarlatanai,
ir tt.

Šitas kraštutinis skaid-
rumas ir stoka šaltumo, šis
tas pasidavimas upui valan-
dos nepriduoda daug rimty-
bei jo ypatingų atseišimų.
Mokslininkai, kurie, pamylėję
jį už nuodugnumą jo minčių
ir valandinį įžymumą jo teo-
rijų, ateina pasikalbėti su
juo, dideliai nusistebi iš iš-
našumo šito didelio pražlu-
sio kuklikio, negalinčio pa-
lepti jokio užplūdžio jausmo.
Jo dukterė kalba maloniai apie
jo sugėdinančią ir pilną atvi-
rumo kalbą teip gražiai be
įžeidimo, kad net jo aukos
negali ant jo pykti.

Vieną vakarą jis užsimanė
nuveiti su savo dviem dukte-
rim į svečius. Jos priešinosi,
bet galiausiai sutiko, jam pri-
žadėjus neišgauti užtrukti.
Nuėjus į namus jis su pasi-
gardžiu pasakoją šeimyni-
ninkei: „Tamista negali su-
prasti kiek aš vargo turėjau,
kol priprašiau mergas eiti su
manim. Jos įsibauginę, kad
joms nusibosė, bet aš priža-
dėjau joms, kad busime kol
suvalgysime smagurius ir ei-
sime!"

Signor Lombroso visai ne-
apeina formalistiškai akademijų
gudai (garbės) ir juokingas
atsitikimas yra pasakojamas
apie tai. Gavo jis laisvą
kartą, laisvą pranešantį, kad
jis liko priimtą į garbės
squares fulos įžymios rusiš-
kos mokslinės draugystės.
Jis numetė laisvą į šalį, pra-
šydamas dukters parašyti
šiep-teip laisvą padėkavonę
ir numetė didelį su antspau-
džiu, raikščiuotą diplomą į
gurbą. Po kelių dienų atei-
na kitas diplomus su persi-
prašymo laišku, kuriame pa-
sakyta, kad išsiunčiant di-
plomas klaida buvo padary-
ta, kad jam prisiųstas pri-
klauso kitam mokslininkui ir
kad jis malonėtų jį sugrąžinti.
Subruzdintas kilo Lom-
broso šeimynoje ir galvutrū-
čiai visi puolėsi į ieškoti nu-
mesto diplomu, kuris galiausiai
buvo atrastas pusėtinai su-
grumėto stovyje.

Neišpasakytai, aklinau mie-
laširdingas, jis duoda almu-
ną kožnam elgėtai, atsako
kiekvieną prašymo laišką ir
yra prigaunamas kožno ap-
gaviko. Jis perdaug geras,
kad atsakyti koki prašymą ir
jis griebiasi kudiškiausiu
išsiuokimų nuo laikraščių
reporterių, klausiančių pra-
mės jo veikalo, apie ką jam
nesinori pasakoti. Valgyme
jis prisilaiko didelio prastu-
mo, vyną menka kada ra-
gauja ir geriau mėgsta lemo-
nadą; ir jis turi mažo vaiko
mėgimą saldžių daiktų.

Vienas iš akyviančių nu-
pasakojimų šitame šeimyniš-
kame pranešime apie jo gy-
venimą yra jo budas dirbimo
jis nereikalauja ypatingos
rašyklos, atskiro kambario,
tykumo, ar įprastos plunks-
nos, kad parašytų tuos paste-
bėtinai nuodugnus, neapsi-
rinkančią liogiškų ir tan-
kia žiauriai neatsakytus
straipinius. Jie yra parašo-
mi bile-kur, bile kaip, bile
kada. Vienintelio gaivio jis

reikalauja, tai saulės šviesos
ir jis seka ją iš vietos į vietą,
tai rašo ant savo pačios siu-
vamos mašinos, tai ant su-
naus rašyklos, tai valgomai-
nos kambario, tai virykloje.
Liogiškąją giją jo protavimo
ateina tųjų, jam berasant,
bet pasakymas, pakraipa iš-
reikšimų yra mašinos, taiso-
ma ir aperrasinėjama daug
kartų. Iš viso, tai yra įdo-
miai patraukianti ypata, ku-
ri yra apskaita skaitytojų
dukters gražiais žodžiais —
žmogus, nepanašiai skirtas
nuo to, kurį manytum esant
iš jo raštų ypata naši, nesu-
silaikanti, maloni, nesvieti-
nė, entuziastiška, pilna tikėjimo
ir idealų ir meilės žmoni-
jai. Ir, įdomiausia už viską,
didelis mokslininkas, nuodug-
nus galvotojas, inteligentiš-
kas gyventojas šitame prasi-
blavinusiame dvidėsime tame
šimtmetyje, kuris sulaukęs 60
metų yra laimingas žmogus.
Is „Review of Reviews."

Reforma susituokimo Prancūzijoje.

Dabartinis išvydis tuoki-
mosi neužgandino prancūzų
jau nuo seniai, dėlto jie ėmė-
si daryti jame nuodugnias
reformas. Vasario mėnesį
šių metų susitvėre komisija
iš įtekmingų žmonių ir pasi-
žadėjo surasti geriausius bu-
dus įvedimui tokių permai-
nų į įstatymus liečiančius su-
tuokimą, kurios geriausios
atsakytų visuomeniškoms san-
lygoms.

Komisija ta jau užbaigė
savo darbą ir surengė tam
tikrą projektą, kuris neuži-
go bus paduotas parlamen-
tui.

Įžanginiai pasergėjimai
projekte sako, kad numone
komisijos sutuokimė pergy-
vena kritišką valandą, kad
išlygos šliubinio kontrakto ir
budas darymo jo turi būti
permainytas, kitaip visuome-
nė kuo toliau jankiaus apsi-
eidinė be šliubo. Šitie pa-
sergėjimai yra pamatu pro-
jektui. Darymas tuoktines
sutarbės keltina būti supra-
stintas, netinkantios išlygos
ir irituojanči formalistikumai
atmetami, per ką laukiamas pa-
sidaugėjimo gerų susituoki-
mų — susituokimų iš meilės.

Visiška lygybė abiejų pu-
sį žada būti užtikrinta —
tos pačios teisės, vienokia at-
sakomybė. Sutuokimniai
pančiai neapsunkins teip,
kaip šiandien, kadangi daran-
ti susijungimą turės visokią
galimą laisvę, tokią bent, ko-
kia duosis sutaukyti su teisė-
mis susituokimo ainių ir su
tikslais visuomeniškoms tvar-
kos. Istekejusi moteris Pran-
cūzijoje nuogšiol turės tą pa-
čią tiesą valdyti savo sava-
cia, kaip ir anglų sulys naujo
įstatymo apie savastį ir turtą
įstekejusių moterų.

Rašėjai prancūzijoje pro-
jekto eina net toliau — jie
sako, kad lygybė turi būti
visopusiška, kad todėl ir mo-
teris, norinti gauti persikys-
rimą, turi stoti ant lygios su
vyru. Pripažysta jie atvirai,
kad persikysrimai daro vė-
lavinį pavojingumą ateiti
moters, bet teip pat jie sako,
kad dėl gero pačios moters
palengvinimui gauti persi-
kysimą turi būti verčiau padau-
ginti, o ne pamazinti, ir kad
tikrai jai apgyvina padaro
jos pačios gyvenimas, užsila-
ikymas ir pagerintas stovis
tiesų.

Japoniškas kariškas lai-
vas Mikasa, kuris buvo pas-
kendęs iš prieštasties explozi-
jos torpedos, po ilgą nenusi-
sekusių bandymų, liko ant
galo iškeltas viršūn ir užde-
tas ant doki taisyklų. Išė-
mimas jo atsiėjo 100 tukstan-
čių dol.

Apsireiškimai atmosferoj arba Meteorologija.

Pagal Prof. Wojeikov'a.

Mussonai.

Tuluose mūsų žemės kraštuose pučia du
viens kitam priešingų vėjų persikeičiančių
kaspumetis. Tuos vėjus, pučiančius nuo la-
tai į vieną šalį per pusę metų vadina musso-
nais. Jie pučia ant Indiško oceano buva
teipgi Gvinejiskoj jurių kojoj, Australijos
pakrantėse ir kituose kraštuose. Mussonai
Indiško oceano ir Gvinejiskos jurių kojos
pučia laike šaltesniojo pusmečio, taigi nuo
spalio iki balandžio mėnesių į šiaurę, o laike
šaltesniojo pusmečio, taigi nuo ba-
landžio iki spalio mėnesio — į pietvakarius.
Persikeičiant tiems vėjams, žymiai persikei-
čia ir oras: šiaurietinis sausesnis, turi ma-
žiau vandens garų, kadangi jis pučia nuo
sausumo; pietvakarinis, priešingai, atgaba-
na labai daug drėgnumo, kadangi jis pučia
nuo oceano; drėgnumas tas ir puola ant žemės
pavidale smarkių lytų besitraukiančių
su mažoms pertraukoms per visą pusmetį,
kol pučia pietvakariniai mussonai. Tarpas
tarp vieno ir kito vėjo trunkiasi maždaug per
vieną mėnesį; tasyk tuose kraštuose užstoja
bevejiniai laikai, kurių teip bijosi visi žėgli-
niai laivai; tą tykumą ardo tik kada nekada
pučiantį nepastovų vėjai ir smarkios au-
dros.

Mussonus gimdo metinės permainos oro
spaudimo tuose kraštuose kur pučia tie vė-
jai. Čia yra tas pats, ką matome prie besi-
darymo brizų, tas tik skirtumas, kad brizus
gimdo išilimas žemės ir jurių per istisą parą
ir nevienodos oro spaudimas per istisą parą,
mussonus gi gimdo nevienoda šiluma ir oro
spaudimas per istisus metus. Paziūrėjus į
žemėlapi liepos ir sausio izobarų, nesunku su-
prasti priežastis putimo mussonų. Teip, pa-
veikslau, mussonus Gvinejos jurių kojos gim-
do sekantios priežastys: vasaros laike Sacha-
ros tūrį pieška įkaista labiau negu vandenys
Atlantiko, todėl nuo viršaus šaltesnis, bet
labiau praskiestas oras leidžiasi žemyn, ta-
syk, suprantama, apačioj oro spaudimas turi
būti mažesnis, arba barometras puls žemyn.
Paziūrėjus į izobarų žemėlapi atrastime: jog
liepos mėnesį ant Atlantiko barometras ro-
do 764 milimetrus, prie Afrikos pakrantęj
760 milim., o ties Sacharos tirais — 756 mi-
lim.. Tai iš vietų didesnio spaudimo oras
teka į vietas mažesnio spaudimo, taigi nuo
Atlantiko Sacharos tūrį link, kur tame laike
buva teip vadinamas minimum, taigi mažiaus-
ias spaudimas. Tas ir padaro vėjus teip
vadinamus vasarinius mussonus. Paziūrė-
kime ant žemlapio ir sausio izobarus. Sausio
mėnesį ties Sacharos tirais oro spaudimas
buva 766 milim., ant atlantiško oceano 760
milim.. Tai suprantama, kad tasyk, taigi
žiemos laike, pus vėjas nuo Sacharos Atlan-
tiko link, taigi iš vietos didesnio spaudimo,
— taigi šiaurietinis mussonas; kadangi vė-
jas tas tasyk pučia nuo išdžiuvusių Sacharos
tūrį, tai jis buva sausas, turi mažai vandens
garų ir neatgabena smarkesnių lytų.

Priežastys gimdančios indiškus musso-
nus yra tokios jau. Iš sausio mėnesio izo-
barų mes matome, kad ties Azija, kuri, kaip
kiekvienas sausesnis, žiemos laike atšala la-
biau negu jūrės, ties ja oro spaudimas buva
didelis. Ties sausesniu oro spaudimas buva
780 milim., o ties oceanu tik 760 milim..
Tai ir traukia oras nuo sausesnio, taigi nuo
didesnio spaudimo mažesnio link. Tas gim-
do šaltą, sausą šiaurietinį mussoną, su ku-
riuom atsimaino ir oras, baigiasi lytus, už-
stoja sausa su mažai lytaus metų dalis. Va-
saros laike buva atbulai. Azijos sausesnis
labiau įkaista, o drauge su tuom ir oro spau-
dimas pasimažina, barometras nupuola iki
748 milim.. Ties Indišku oceanu spaudimas
pasilieka tas pats ką ir žiemos laike, jis sie-
kia 760 milim. — todėl tai nuo jurių ir pu-
čia pietvakarinis mussonas; jis nuo jurių at-
gabena daug drėgnumo ir gimdo Indijose ly-
tų laiką.

Šiaurinėj dalyj rytinių Azijos pakran-
čių teipgi pučia panašus, pastovus vėjas; iš
jų vienas, šaltas šiaurvakarinis mussonas yra
pastovus ir pučia su dideliu smarkumu; jis
atgabena sausą orą iš vidurių Azijos sause-
nio. Priežastį jo nesunku suprasti paziū-
rus į žemlapi su izobarais. Maximum, taigi
didžiausias spaudimas, umai pereina į mini-
mum — 758 milim. Prie teip žymaus skirtu-
mo ir vėjas buva smarkus, kadangi, juo dides-
nis skirtumas spaudimo, juo smarkiau teka
oras iš didesnio spaudimo mažesnio link, o
oro tekėjimas ir yra vėju. Peržiūrėdami izo-
barus, mes lengvai galime suprasti ir žinoti
su kokių smarkumu ir koki vėjai kur turi
pusti. Jeigu vietos didelio ir mažo spaudi-
mo yra toli viena nuo kitos, tai vėjas bus
silpnesnis negu jeigu tos vietos būtų neto-
liese.

Ant tulų jurių pasitaiko perijodiški,
taigi pastovūs vėjai, besikeičiant su metų
dalimis; jie paeina nuo jurių krantų pavidalo.
Teip, pavelkelan, Brazilijoj (Pietinėj
Amerikoj); pavasaryj pučia šiaurietinis, o
rudenyj — pietvakarinis mussonas. Ant
Terpzėminių jurių teipgi pučia pastovūs vė-
jai, kuriuos vadina etiškais vėjais (nuo gre-
kiško žodžio *etos* — metai), kadangi jie rita-
si su metų dalimis. Kaip žinome, į pietus
nuo Terpzėminių jurių yra karšti dideli Sa-
charos tirai. Neturinti vandenų tie, neiša-
sakyto didumo, susidedanti iš sausos pieškos
tirai labai įkaista nuo beveik vertikaliskai

(Toliau bus).

Kokiū būdu susitvėrė svietas?

Parašė Prof. Dr. M. Wilh. Meyer.

Vertė J. ILGAUDAS.

Štai, taigi, jos yra pasidariusios su vandens
pagalba; vanduo yra uolas nunešęs ir pavi-
dale dumblo pagimdes sluogsnis. Šituos
sluogsnis vadina mokslininkai *kambriškais*
žemės sluogsniais ir juose jau galima rasti
pėdsakius labai suskurdusios, neišsivystę-
sios gyvybės. Didesnėji dalis formų tų gy-
vųjų, parodo, kad jie yra buvę gyvūnais ju-
rių gelmių, užtai reikia manyti, kad gyvybė
išsivystė pirmiausiai jurių gelmėse; vienok,
formos tuometinių gyvųjų daug kuo skir-
iasi nuo formų šiandien atrandamų gyvųjų
jurių gelmėse.

Kaip pirma matėme, užgimė naujas ko-
smiškas kunas, taigi ir mūsų žemė, nuo susi-
mimo dviejų kosmiškų kunų. Kunai išsi-
dėstė tuomet į pirmąpradinis atomus, o
teipgi susimušant užgimė tokis didelis kar-
štis, kuris galėjo išnaikinti net ir mažiaus-
ius, stangiausias gyvybės diegus. Užtai
kyla dabar klausimas: iš ko pradėjo vysty-
tiesi gyvybė? Kas užvaisino žemę?

Galbut sąvaimingų užsivėsimu už-
sivaisino? Šitas yra kėbliausias iš visų kla-
simų, kuriuos iki šiol turėjome. Užtai neuži-
simime daug jo atsakymų ir aiškinimų, bet
klindysime jį vien tik maždaug. Knygelė-
je „Žmogaus Paėjimas" aiškina klausimą
mokslininkas Wilh. Boelsche su didžiausiu ga-
bumu ir kuogeriausiai. (Vokiškame išleidi-
me knygelė apie „Žmogaus paėjimą" pasiro-
dė pirmąs už šią, todėl, mokslininkas, gali
ją aprašyti. Vert.). Minėtoje knygelėje
pamatuoja autorius savo išvedžiojimus prie
to, kad įvykęs savaimingas užsivėsimas, t.
y., pirminė organiška celė susitvėrė ant
žemės iš beorganiskų medžių, ir tas įvyko
tuomet, kada ant žemės buvo visos apstovos
reikalingos vystymuisi gyvybės, paveik-
slan, kada buvo tam tikra temperatūra, van-
duo, oras ir tt.. Svarbiausias dalykas prie
šito, vienok, yra tas, kad pripažinome iki šiol
kiekvienam gyvam daiktui *pajautimą*, kurį,
kaip mums rodo, negyva gamtai negalime
pripažinti, kas gyva ir negyva gamta nesu-
vienyjamai atskiria. Mat išlaukinis gyvos
gamtos apsiareikšimas galime išaiškinti iš jos
pasikratinimų, iš chemiškų ypatajų, procesų
ir tt., arba bent surandame, kad tas yra
galimu dalyku, vienok pajautimą ir samonę,
kurie apsiareiskia, sulys šito, ir visųžemiausios
gyvumos atsakančiam elementariskame
laipsnyje, negalime jokiū būdu išaiškinti
iš pasikratinimų. Mokslininkas Boelsche,
tiesa, randa kitoki išaiškinimą, kitokią išei-
gą. Jis mat aiškina, kad ir negyva gamta
turi pajautimą ir tai nuo pat pradžių; tokiu
būdu išeina, kad gamtoje nėra nieko negy-
vo, viskas yra gyvu. Sulys jo, įgauna gy-
vybė tikrai tuomet tą formą pajautimo (ant
kurios pasiremami atskiriame gyvą nuo ne-
gyvo), kada viešpatuoja tam tikros apstovos,
sanlygos. Taigi, sulys to, atjaucia ir
akmuo tam tikrame, labai mažame, laipsnyje,
kada mes ant jo vaikščiojame, kada mes
jį trypiame. Skirtumas, mat, vien tame,
kad akmuo neturi jokių organų, parodančių
savo pajautimą, lyginai kaip ir augmenys te-
turi labai neišvystytus pajautimo organus,
už ką per ilgą laiką žmonės nepripažino aug-
menis jokių pajautimų. Apart šito būtų
augmenys, sulys ta nuomone, vidurinis, ri-
šantis produktas išsivystęsios gyvybės.
Prieštaranti šitai nuomonei ir išvedžiojimams
negalima, teipgi negalima pasakyti, kad tas
dalykas negalimas. Vienok nurodytu keliu
galima eiti toliau nuomonėse negu anas fan-
taziškas rašėjas apie kurį jau minėjau pir-
minėje knygelėj šito rankašaus, p. v. „Kada
jokiū būdu gali svietas kada nors pasibaigti?";
mat tas rašėjas tvirtino, kad visi kosmi-
ški kunai yra gyvūnais, arba, kitaip sakant,
celės didesnio gyvūno. Užtai galime sakyti,
kad teip vadinama negyva medega yra kuno
kaulais, o mes, žmonės, ir visi kiti gyvūnai
— celės, kurios grupuojasi aplink tuos kau-
lus, aplink žemės celių centrą.

Kėblumas yra su nuomone mokslininkaus
Boelsche vien šitas, kad tą viską negalima
darodyti tikrais, matomais faktais, nors, tie-
sa ir užginčyti negalima. Mat pats mokslin-
kinis ir jo nuomone gana aiškiai tvirtina, kad
mes niekada nepatėmsime akmens gyvybės
ženklus, užtai, žinoma, negalėsime niekada
tikrai susiekti, ar akmuo turi pajautimą ar
ne. Teisybė, mes verste verčiami prie išri-
mo to svarbaus klausimo privestuoju keliu,
ypač todėl, kad visur aiškiai matome, jog
kiekvienas daiktas išsivystė nuo žemesnio
į aukštesnį, į tobulesnį. Laikui bė-
gant išsivystė kosmiški kunai, gyvūnai, pa-
jautimas (ant kiek mes tą patėmijame), są-
monė, protiškas žmogaus gyvenimas ir, zo-
džiu sakant, viskas. Sulys dabar visur vie-
špatuojančia nuomone turėjo tuomet, kada
žemė buvo pakaktinai atvėsus, įvykti netikė-
tas ir neregėtas stebuklas: mat dvasė, staiga
atsiradusi iš nieko (nes pirma nebuvo juk
jos ant išdegto žemės!), iėjo umu laiką į ak-
menį, į molį; iš gabalo juodos žemės pasida-
rė pirminė amoebė*, pirminis diegas vi-
sų gyvybės, iš kurio išsivystė ir žmogus!
Taigi, visame vystymasi svietų buvo reika-
lingas tikrai tas vienas stebuklas, viską tole-
sio galima išaiškinti, nors, tiesa,
daug kas reikia išaiškinti. Jei-
gu, vienok, priimsime, kad ir akmuo turi
šokią-tokią miegančią samonę, tada pasiro-
dis, kad tokis stebuklas visai nebuvo reika-

* Viencelis gyvūnas; matyti jį galima vien tik per labai
gerą mikroskopą. Gyvūnas išrodo kaipi gliūnos medagos spu-
gelis; viduryj spugelio arba amoebės yra teip vadinama pro-
toplazma — diegas visos gyvybės. Vert.

lingas, jo visai nebuvo, o būdavo šviesio išrodos mums tuomet daug aiškesnė, lygesnė ir teisingesnė.

Aiškinimas šito pastatyto klausimo yra lyginai kaip išpažintis. Mat pertikrinančių davėdų negali surasti nė viena ne antra pusė. Teisybė, mat, yra, kad abelonus pamatus besivystymą gyvybės atrandame lyginai gyvoje kaip ir negyvoje gamtoje. Užtai ne be pamato atsirado nauji, kudiški senovės žmonių prabūčių nuomonė, kad šviesos susitvėrė iš meilės ir neapkyntos elementų prieš viens kitą. O dabar žinome, kad savitarpinė pritraukimo pajega medegos, nepergalima meilė akmenų susivienyti su sau lygiu, pagimdė, sutvėrė iš chaoso gražią, stebuklų pilną karalystę ir tvarką ant mūsų planetos, ant žemės. Ir jeigu užsimintume čia sulyginimais poetiškame stiliuje, tai atrastume tame atominiame sviete (kuriam nieko negalime darodyti faktais) daug visokių įvairių laisvųjų simpatijų ir antipatijų, kurių apsirėškimai labai ankštai rišasi ir lyginasi su apsirėškimais mūsų dvasios.

Vienok, tas viskas yra tik grynų fantazijos išmislis. Ir, man rodos, kad klausimas ne tuomet nebutų galutinai išspręstas, jeigu tas ir būtų tikra teisybė. Mat mes negalime susekti ir išaiškinti nė vieno, nė kito; stebėtini apsirėškimai ir pobūdžiai kiltos dvasios (kurį gyvūnų, matomai su tuom apteiktus, dievasin kaip toli atstokia nuo paprastų gamtos medegų ir darbu), ir to pat dvasios miegančiame pavidale, paveizdant, akmenų.

Bet, ar dėlto yra jau būtina reikalinga priimti, kad šviesa kokia nors dvasė sutvėrė? Argi negalėjo būti ta tverianti pajega jau nuo amžių, lyginai kaip medega ir jos amžini pasikrutinimai? Jeigu mes priimame, kad pasikrutinimas niekada negali būti dvasia, taigi, kad besamoniški krutėjimai materijos gyvūnųose, yra tiksliai apsirėškimai didesnes galybes tos dvasios, kuri valdo pagal savo valią, nesimainančias gamtos pajegas, tai tame turime jau trečią elementą svietų tverimo. Su pagalba šitos pajegos gali dvasė atlikti didžiausius uždavinius, siekiančius ir šita pajega turėjo būti jau nuo pat pradžių, lyginai kaip ir medega ir jos besikrutinimas.

Klausimas svietų užvaisinimo padarė labai daug galvasukio net geriausiems mokslininkams ir tyrinėtojams, užtai kilo visada tas jausmas, kad būtina turėti įvykį ant žemės stebuklas — pasidarymas negyvos medegos gyva arba dvasia. Vienok šitos aiškinimas gali gimti vien tuomet, kad aiškinant klausimą eina kalba vien apie mūsų žemę, taigi, atskiriant ją nuo kitų kosmiškų kūnų, kurie, sulgy to, yra neužvaisintais. Šitokia nuomonė yra liekana svietų teorijos, buvusios pirm Koperniko. Mat ta senoviška teorija aiškina, kad mūsų žemė yra centru visų kitų dangaus kūnų, ir abeloni visą dangaus, o kiti visi kūnai ir visa medega yra be vertės, nedaro jokio įspūdžio ant mūsų žemės. Šiandien, vienok, žinome, kad žemė yra tiksliai labai maža dalelė medegos visatoje, labai ankštai besiribantiame sviete, kurio visos dalys subudavotos pagal vieną, abeloni planą. Vienok, labai maža dalis žmonių pradėjo nuodugnai svarstyti mūsų nuomonės ir aiškinimus, užtai teįstengė labai maža dalis žmonių galutinai atsiliepsuoti nuo tos perkaršusios, pirm Koperniko viešpatavusios, teorijos.

Jeigu gi pimsime klausimą toliau apie atsiradimą gyvybės ant žemės, tai prieisime prie to, jog buvo būtina reikalinga, kad gyvybės elementai, lyginai kaip ir visi kiti apsirėškimai gamtos ir svietų besivystymo procese, turėjo būti jau nuo pat pradžių. Gyvybės elementai arba diegai yra tada prasipatinę nuo vieno kosmiško kūno ant kito ir tokiu būdu juos užvaisinę. Bet jeigu užsiminsime aiškinimu šitos nuomonės, tai tuomet nebebus jau reikalo beaiškinti pirmesnes, butent, ar įvyko kada nors savaimas užvaisinimas ir ar yra akmenų miegančių gyvybė. Žinoma, rėmėjai šitos nuomonės gali visgi turėti tame dalyke tiesą. Bet savaimas užvaisinimas nėra jau daugiau reikalingas.

Dabar turime darodyti faktais du dalykus, butent, pirmą — kad viešpatuoja gyvybė ir ant kitų kosmiškų kūnų ir, antrą — kad šita gyvybė gali prisigriebti kokių nors būdų ir ant mūsų žemės. Pirmutinį dalyką arba klausimą, tiesa, niekada negalėsime paremti neužginčytiniais faktais, nes be abejonės, negalėsime niekada optiškai instrumentus ant tiek pagerinti, kad per juos galėtume matyti aiškias žymes kokių nors gyvybės ant kitų kosmiškų kūnų. Tikrumas kanalų planetos Marso ir kitų tam panašių dalykų visada bus paabejotinas. Vienok, mes negalime joki būdu sutikti su nuomone — išskiriant aiškinimą iš atžvilgio pirm Koperniko viešpatavusios teorijos — kad tiksliai mūsų žemė — atomas visatoje — už nežinia kokią geradarysą, apdovanota tokia negirdėta ir neapimama mielaširdyste — gimdyti ir vystyti gyvybę. Bet apart šito galime darodyti, kad žemė būtina kitus kosmiškus kūnus užveisė, žinoma, jeigu ant jų nebuvo jokios gyvybės. Mat mes suradome, kad diegai žemiausių ant žemės esančių gyvūnų, telp vadinamų bakterijų yra toki maži, kad kaip-kada gali net išsikeiti į augščiausius sluogsnis mūsų atmosferos, o išsikeitę į tas augštas, gali atsiliepsuoti nuo žemės pritraukimo pajegos ir tada liuosai skraidžioti po erdmę. Be to, galime priimti, kad užtenka jau vieno šviesos spaudimo, idant juos pernešti nuo vieno kosmiško kūno ant kito. Galiausiai tapo darodyta, kad šitie diegai, o net ir sėklos augščiau pasikelusių gyvūnų, atlaiko erdmės šaltį; taigi, jiems labai dide-

lis erdmės šaltis ne kiek nekenkia, bet prisigavę diegai į tinkamas apyventas, sanlygos gali toliau vystytis ir veistis. Daleiskime, jeigu tie mažiatai diegai už labai ilgo laiko ant kito kosmiško kūno nusisė, ant kurio viešpataus maž-daug tokios-jau apyastos ir sanlygos, kaip ant to kūno, nuo kurio diegai atlekė per erdmę, tai jie, be abejonės, turi būtina užvaisinti naują kūną. Dabar jau pilnai darodame šitum išaiškinimu, kad gyvybės diegai, gyvybė gali persinėsti nuo vieno kosmiško kūno ant kito, taigi, kad vienas kosmiškas kūnas gali užvaisinti nuo kito be jokio stebuklo, be jokios ypatingos dvasios. Bet ypatingą, užvaisinti kitus dangaus kūnus, yra gausi mūsų žemė, be abejonės, nuo kitų kosmiškų kūnų. Gyvybė, arba, kitaip sakant, jos diegai turėjo būti nalyte-nulyti iš dangaus ant mūsų žemės.

Lijimas diegų iš dangaus ant žemės buvo jau nuo amžių ir yra da ir šiandien. Vienok viešpatuojanti normališkos sanlygoms, tegali prisigriebti prie mūsų žemės tiksliai visumazianis gyvybės diegai, vien toki, kokias pripildytas mūsų oras. Mes, žinoma, negalime joki būdu susekti iš kur paeina tie mūsų ore lekiojanti gyvybės diegai, ypač todėl, kad mažiausioji mikroskopiko dalelė galime surasti net šimtus tokių naujokų, atėjusių nuo kitų svietų iš toliausios erdmės.

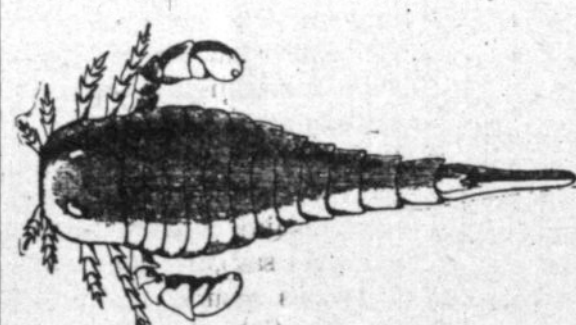
Kol žemės paviršius ir jos oro sluogsnis buvo labai karšti, tuomet negalėjo atlekti iš kitur gyvybės diegai ant žemės išsilaikyti — jie mirė, nes karštis diegus sunaikina. Tokiu būdu laikui bėgant užvaisino tais diegais augščiausius sluogsniai žemės oro, kadangi ten maž-daug tokia temperatūra viešpatavo kaip ir erdmėje, taigi, šitokioje temperatūroje galėjo išsilaikyti diegai. Kada prisirinko diegų labai daug ore, pradėjo jie kristi žemyn belyjant; mat lytus visgi kur-kas šaltis negu oras žemutinį sluogsnį. Vienok nors ir lijo iš debesų, visgi buvo žemės paviršius da labai karštas ir ant jo, žinoma, negalėjo diegai užsilaikyti, negalėjo gyventi ir vystytis. Kas kita, vienok, su jūromis; jurių paviršius temperatūra visada yra daug žemesnė negu sausžemio, kadangi tankus lytus ant jurių ji kas-kart atšaldo. Bet šalčiausia vieta ant žemės buvo tuomet, lyginai kaip ir šiandien, jurių sietuvos, gelmės, kadangi suknės vanduo, taigi ir šaltis visada grimsta į gelmes. Nuo vandens, žinoma, atšalo ir jurių dugnas ir tokiu būdu pasidarė ten žemės sluogsnis daug storesnis negu sausžemių žemės sluogsniai. Nuo žemės sluogsnis darėsi storesniu jurių dugne, tuo tapo jis ir tvirtesniu ir vulkaniškos pajegos negalėjo pajiegti jį sudraskyti, nuo ko, žinoma įvyko ten ir didesnis ramumas. Šitokiu būdu atsirado jurių gelmės pirmiausias ir geriausias sanlygos diegų besivystymui. Jurių gelmės, vienok, buvo ir yra da ir šiandien labai tamsios, užtai niekas nenorėjo tikėti per ilgą laiką, kad ten gyvena kokia nors gyvybė; mat kiekviena gyvybė, net ir visumazianis, paprasčiausia ant kokio kūno, reikalauja augimui šviesos. Visi gyvūnai jurių gelmių gali gyventi tiksliai nuo augmenų, o augmenys, kaip žinome, ir gi negali gyventi be šviesos. Vienok jurių gelmės nuosėdų augmeninį maistą „planktonas“; planktonu vadinama visumazianis jurių gyvūnėlius, kurie liuosai vandenį plaukinėja, tarpe kurių randasi šviesos prigulnamos sluogsnuose ir jurių maurai (Algae), taigi, augmenys. Nė vienas šitų gyvūnų nepriklauso sausžemini, bet visų tėvyskė yra jūrė. Jeigu ant žemės paviršiaus šviete kokia nors saulė, tai atlekė iš dangų gyvybės diegai atrado augščiausiuose sluogsnuose žemės oro tokias jau apyventas besivystymui kaip jūrose planktoną. Lyjant, „orinis planktonas“, grįždo į žemesnius atmosferos sluogsnis ir praplatino gyvybę, užveisė ir tuos plotus, kur jau nebegalėjo prisigriebti joki saulės spinduliai, o galų-gale nugrimzdė tie diegai ir jurių gelmės. Laikui bėgant galėjo diegai ir ant sausžemio išsilaikyti ir vystytis, jeigu, žinoma, temperatūra buvo atskanti; nuo šviesos tuomet jau neprigulėjo diegai, jie galėjo gyventi ir vystytis tamsioje.

Remdamiesi ant šitos nuomonės ir išvedžiojimų, surandame betyrinėdami žemiausiuose sluogsnuose (taigi tuose, kurie yra pasidarę nusisėdimo ant kristališkų uolų) labai nežymius pėdsakius visumazianis gyvybės. Bet augštesniuose sluogsnuose nūtkiname jau neabejotinai pėdsakius gyvūnų, turinčių maž-daug formų šiandieninių jurių gelmių gyvūnų. Visi gyvūnai buvo akli; į jų gyvenimo vietas neprigriebė šviesos spinduliai, o kaip rodos, neturėjo tuomlaikiniai gyvūnai nė ypatingos patys apsišviesti, ką turi beveik kiekviena rėgis šiandieninių jurių gelmių gyvūnų. Augščiausiai išsivystę gyvūnai kambriskos formacijos arba žemiausio sluogsnio tep vadinamos paleozoiskos gadybės yra trilobitai. Trilobitai yra gyvūnais jurių gelmių ir priskaitomi prie vėžių atmainos (veizėk į augščiausiai pėdsakius). Kaip rodos, yra toje gadybėje buvę labai daug tų gyvūnų ir dagi labai mažose atmainose, nes da ir šiandien galime atrasti jų labai didelę daugybę kaip-kuriuose vietose. Mat kietas gyvūnų lukštas ir ypatingas būdas jų suakmenėjimo išlaikė gyvūnų

formas net iki šiai dienai, o kaip matome iš žemės sluogsnų, yra gyvūnų gyvenę ant žemės paviršiaus nemažiau kaip šimtus milijonų metų atgal. O senai-senai jau nėra nė vieno trilobito mūsų šiandieninėse jūrose. Kada trilobitai ant žemės gyveno, nebuvo da jokių žuvų. Visi tuomlaikiniai gyvūnai turėjo labai negrąžias formas ir visi rėpiojo ant jurių dugno; kitoki būdu negalėjo jie pasikrutinti. Pėdsakius gyvūnų ar augmenų negalime atrasti sluogsnuose tos gadybės. Matomai tuomet nebuvo da ant žemės jokio apgyventino sausžemio.

Bet jau augštesnius uolų sluogsnis tyrinėjame, tuo labiau ir tankiau atrandame pėdsakius augščių išsivysčiusių gyvūnų, tuo labiau išsilaikę gyvybės kelmas, atrandame kas-kart daugiau gyvūnų atmainų. Kadangi pirma ant žemės jokių gyvūnų nebuvo, nebuvo gyvybės, tai tokiu būdu ir te galėjo prasiplatinti gyvybės žingsnis po žingsniui, įgauti kas-kart dailesnes formas, žinoma, tas vistic kas privertė gyvybę padailinti savo formas. Gal-but, kad kova už buvį (ką aiškina darvinizmas) išvystė, sutvėrė kas-kart gražesnes, tobulesnes formas, arba gal-but kad nuolatini besimainymas gyvenimo aplinkybių, nuolatai besimainanti temperatūra, besididindamas sausžemio ir jo besikeitimas, sutvėrė gražesnes, tobulesnes formas, ką aiškina teorija garsaus Lamarck'o. Vienok, kaip ten ne buvo, visgi gyvybė tobulinosi žingsnis po žingsniui, povaliai, bet nuolatai; perėjimas vienos formos į kitą, gesnė, įvyko ne šuoliais, bet ramiai, pamaži.

Teip, paveizdant, siluriskose formacijose, kuri yra tuojau viršų kambriskos formacijos sluogsnų, atrandame daug didesnių skaitlių įvairių rūšių minėtų trilobitų, negu kambriskose formacijose, be to yra ir formos kur-kas labiau išsivysčiusios. Iš formų galime matyti, kad jos jau turėjo šokių-tojų prirengimą arba pavidalį akies, nors, tiesa, gyvūnai neturėjo da akių. Gyvybė, mat, tapo sutverta akla, lyginai kaip šiandien kad daugumas gyvūnų gema akla, vienok gyvybė tapo priuosiama matymui, tapo išsytosios tokios formos, kurios galėtų turėti matymo organus. Viduriniuose sluogsnuose pamatinės formacijos atitinkame liekanas tikro vėžio su didelėmis akimis, nors vėžys tiesa,

Vėžys iš siluriskos formacijos. Paveikslas persiūto tikro gyvūno didumą. Pagal Frana.

labai neišvystytos, nedailios formos. Teisybė, gal nepasiekė tuomet šviesa tas jurių gelmes, nepasiekė būvėnų tų vėžių, bet gal prasidėjo tuomet vystymasis šviečiančios faunos (gyvūnų abeloni) jurių gelmių, nes ten atrandame jau pėdsakius tep vadinamų jurių kempijų (Spongia, Euplectella, Hyalonema, Coeloptychium) ir jurių lelijų (Crinoidae). Maž-daug tokių formų tuometinių gyvūnų randasi da ir šiandien jurių gelmėse. Be to, atrandame jau ir pėdsakius įvairių molusų, straigių (Coelocleae); panašių į skidą (Sepia), nautilių, jurių žvaigždžių (Asteria) ir jurių ežių (Echinus). Viršutiniuose sluogsnuose siluriskos formacijos galima rasti net ir žuvų pėdsakius. Teipgi atrandame pėdsakius jurių augmenų, paveizdant, jurių maurų (Algae), apart to ir pėdsakius sausžemių augmenų, kas parodo, kad tuomet buvo jau ant žemės paviršiaus šokiataokia prieblanda. Apart minėtų augščių išsivysčiusių gyvūnų, susideda sluogsniai iš liekanų radiolarijų ir foraminiferų (tai yra mažiausiai gyvūnai, kurie turi labai gražų kūno sudėjimą ir šviečia, nuo ko paeina ir vardas „radiolarijos“). Iš šitų mažųjų gyvūnėlių susideda didesni dalykai ir tep vadinamas „planktonas“; šitas planktonas lyja paprastai iš tų sluogsnų, kurie apšviečiausiai, į tamsesnius, arba kitaip sakant, planktonas snitveria apšvietuose vandens sluogsnuose ir grimsta į gelmes, į ten, kur jau nepasiekia šviesos spinduliai ir tokiu būdu maitina gelmėse esančius jurių gyvūnus.

Virš siluriskos žemės sluogsnio guli tep vadinamas devoniškas sluogsnis. Šitame sluogsnėje tepgi atrandame liekanas gyvūnų, žinoma, jau kiek tobulesnių, augščių išsivysčiusių; tačiau ir tų gyvūnų formos išrodo da labai prastos, neišvystytos. Užtai nė viena forma tuometinių gyvūnų nesutinka su forma šiandien gyvenančių gyvūnų; formos tetrui labai mažą panašumą. Kaip jau pirma paminiėjome, atrandame siluriskame sluogsnėje jau ir pėdsakius šokių-tokių žuvų, taigi, kaip rodos, žuvys pradėjo vystytis silure, bet devone užtinkame jau didelį skaitlių žuvų, užtinkame jau gana daug atmainų. Gyvybė, mat, pradėjo vystytis ant jurių dugno, tapsiausiose jurių gelmėse, o iš ten kilo laipsniškai į plačias jūras, į augštesnius vandens sluogsnis, iš kurių, kaip rodos, nūgrįždo gyvybės diegai į gelmes, sietuvas. Taigi galime sakyti, kad jurių gelmės ir sietuvas buvo lopiškas pirmutinės gyvybės; iš ten paeina visa šiandien esanti ant žemės gyvybė.

Tarpe tuometinių žuvų atrandame ir atmainą rekinų (Squalus). Rekinas priklauso prie žemiausios rūšies kremzlinių arba ganoidinių žuvų ir yra tikrų jurių plėšiku. Gimėn šitų jurių plėšikų, mat, išsilaikė nuo dienų jų suistėjimo net iki šiai dienai. Sunku, mat, išaiškinti giminę tokių baisių plėšikų.

Laikui bėgant pasididino ir sausžemiai, vanduo nudžiūvo ir žemė pasidarė kas-kart tinkamesnė vystymuisi augmenų. Augštesniuose sluogsnuose devoniško periodo atrandame jau ir pėdsakius šokių-tokių sausžemių augmenų. Tarpe liekanų tuomlaikinių augalų atrandame teipgi ir liekanas inektų, bet paprastai tokių, kurie mėgsta šilumą ir tamsą, lyginai kaip šiandieninės kandydės (Blattidae). Iš šito galime spręsti, kad atmosferą buvo labai tiršta ir tamsi, nebuvo tep giedru kaip šiandien.

Serdokinė žuvis iš devoniško periodo. Pagal Zittel, Paleozoolog.

Staiga, vienok, pasidarė didelis perversmas. Dabar užstojo akmeninių anglių gadybė, kurioje visoki augmenys pasiekė milžiniškumo laipenį. Augmenys užvešpatavo tuomet visą žemės paviršių, visur vystėsi augmenys milžiniško didumo, o iš jų pasidarė vėliau, šiandien randamų, anglių sluogsnis. Kaip rodosi, vystymasis augmenų buvo tuomet labai greitas, augalai greitai išsiplėtė ant vis žemės paviršiaus. Tyri, be augalų, tuometiniai sausžemiai, kontinentali apsiuopė, kaip bematant, žalumynais; juoda žemė apsidengė umu laiku gražiausių žalių kauru. Greitumas besivystymo augmenų gana lengvai išaiškina. Žemės paviršius buvo tuomet da labai šiltas, o jį apsiutė tirštas oro sluogsnis, lyginai kaip apitamus stiklas oranžerijų; tirštas oro sluogsnis, žinoma, neleidė žemei greitai atvėsti, neleidė šilumai dausas išleisti. Taigi, tuomet viešpatavo ant žemės šiltiniai (namų, kur žolynus augina) temperatūra, nors, tiesa, truko šiek tiek šviesos. Be šviesos, vienok, negali augti joki augmuo: šviesa, mat, yra pamatu visai gyvybei, yra būtina reikalinga besivystymui kokių nors gyvybės. Vien šviesa padaro stebuklus — sutveria iš negyvos medegos gyvybę; iš atomų juodos žemės pagimdo įdomiai suorganizuotą organizmą, bet, žinoma, tuomet, kada gyvybės diegas užkriūta ant tos juodos žemės. Gyvenimas, mat, reikalauja šviesos, be jos negali apsieiti. Tiesa, betyrinėdami, matėme, kad buvo ir yra ir tokių gyvūnų, kurie nereikalauja šviesos, kurie be jos apsieina, tačiau visi tie gyvūnai jau minta augmenims, o augmenys, kaip žinome, vystosi vien su pagalba šviesos, taigi augmenys yra teipgi šviesa, bet, žinoma, kitokiam pavidale. Iki kol pradėjo vystytis

Išveizdis žemės akmeninių anglių gadybės.

si ant žemės paviršiaus, ant sausžemio, augalai, nebuvo ant žemės tikros šviesos. Bet kada žemės lukštas labiau atvėso, medegos labiau sutirštėjo, užako ir skylės žemės lukšte, per ką, žinoma, nepakilo atmosferon tiek daug dūmų ir pelenų. Nuo to išsigiedo žemės dangus, atmosfera tapo daug aiškesnė ir saulės spinduliai galėjo daug lengviau pasiekti žemės paviršių. Žemės paviršius pasidarė šiltamiau ir augmenys galėjo kuogeriausiai vystytis. Be to buvo ant žemės tuomet daug daugiau angliarugšties negu šiandien, kas yra svarbiausiu augmenų maistu; ypač jau todėl turėjo būti ant žemės daugiau angliarugšties, kad tuomet buvo daug daugiau vulkanų, iš kurių išeina minėtas gazas, angliarugštis (tą patėmyjame da ir šiandien). Su pagalba šviesos išsivystė augmenys angliarugštį, gyvūnams vodingą gazą iš žemės ir jį sunaudojo, bet benaudodami atidavė orui oxygeną, reikalingą gyvūnams. Nors, tiesa, nė augmenys negalėjo vien angliarugščia vystytis, bet turėjo naudotis ir kitomis medegomis, vienok kitos medegos pasidarė pelkėse nuo supuvimo tų augmenų, taigi, augmenims netruko nė vienos būtina reikalingos medegos. Laikui bėgant pasidarė tos pelkės tikrais guoliais angliarugšties, o šiandien, po milijonų metų, naudojamesi iš pirmutinį saulės spindulių, pasiekusių mūsų žemės paviršių, iš anglių. Tuomet buvo svarbiausiu ir, turbūt, vieninteliu uždavimu saulės spindulių, didinti ant žemės augmenų karalystę, auginti augmenis, nes gyvūnų, kaip rodos, nebuvo tuomet ant žemės, gal todėl, kad žemės ore buvo perdaug angliarugšties, kuris jiems vodingas. Taigi, iš šito matome, kad augmenys turėjo labai svarbų uždavinį, butent, išvalyti orą nuo visų augštesniams gyvūnams vodingų, gazų.

Anglinės gadybės augmenų karalystė ausidėjo daugiausiai iš milžiniškų paprųjų, kerpių, jasiuklių (Equisetina) ir kitokių pelkinių augmenų. Šiandien atrandami augmenys tų pačių atmainų yra tiksliai sunykusiais epigonais arba liekanoms anuolaikinių milžinių; tačiau ir šiandien atrandami tų atmainų augmenys auga, tankiausiai, pelkėse ir paprastai saulės spindulių neužgaunamos vietose. Užtai reikia manyti, kad ir tuomet da

(Toliaus bus.)

Turtingas vargšas.

Teip pavadina darbininkas laikraštis „Appeal to Reason“ neseniai mirusį milijonierių Russell Sage, kuriam mirus ne pamokslo ant jo kapo nebuvo kam pasakyti, kadangi nesirado tokio, kuris būtų panorėjęs jį girti ir statyti jaunumenei pavyzdį.

„Vienintėlis pasimokinimas iš gyvenimo Russell Sage, — sako tasai laikraštis yra tai praserėjimas.

Yra abejojama, ar nors viena žmogysta apgailavo jo myrį.

Jis buvo apgailėtinausias iš visų sutvėrimų — žmogus be draugų. Ir liūdniausias dalykas, kad jis neužsipelnę turėti draugus. Jo gyvenimas padarė jį netinkančiu prie draugystės ir jis savo pasielgimais atstumė draugus.

Be galo saumylus, garbiantis tik Aukšnij Dievą, su gotumu randamų tik jo eilėse, Sage neturėjo jokio žmoniško jausmo; ugnis giminiugumo su žmonija išgeso jo širdyje, palikdama ant aukuro jo esybės tik šaltus peklus sykštumo ir benaudingas zinindas tuščio valdymo.

Imk kokį nori milijonierių, vis atsiasi, kad jis kraudamas savo turtus, turėjo kokį nors tikslą, ar tai būtų meilė valdymo, ar troškimas garbės, ar kas kitas, kas galėjo nutildyti nesuskaitomus troškimus žmogaus tuštumo.

Antra vėl, turėjimas didelį turtą daugumoje atsitikimų padaro reikalingu dėl jų išlaikymo tverti dideles įstaigas, įkurti didžiausias pramones, statyti laivus, tiesti geležinkelius ir atidarinti naujas viešpatijas vaisiškams reikalsams.

Sage gi nieku tuo neužiėmė. Jis darė pinigų tik pinigams ir vartojo, ką jis įgijo tik padarymui daugiau pinigų, o ne kad iš to turėtų kokią naudą svietas. Jis nedavė nieko, nesutvėrė nieko, nenuveikė nieko. Jo milijonai buvo tep be vertės, kaip ir jo paties sunaikintas gyvenimas. Jie neturėjo galybės, neturėjo pajėgos, ne skaitant to blogo, kuris priklauso galingam pinigų skoliniojui.

Jeigu buvo kas pastebėtino pobūdyje Russell Sage, tai jo drąsa gyventi tep, kaip jam patiko, neatsižvelgiant ant nuomonių ir kritikavimų kitų. Net pavojus baisaus myrio negalėjo sulaukyti jo mažiausios vertės mierio. Kietai įsitikėjęs save jis niekiu nemėgumais net viso svieto, kaip jis niekiu jo norais. Jis buvo nuosaukis savo paimtame gyvenime, skaitydamas, kad tas, kaip jis gyvena, neturi apėiti nieko kito, tik jį patį. Ir nuo šito atžvilgio parėjo liogiškas atlyginimas. Draugija ėmė nepaisyti, kaip jis gyveno — ar kaip jis mirė.

Idomu gana, kad be jokio tikslo gyventi, šitas žmogus išgyveno ilgiau vidutinio amžiaus. Bet, jei į gyvenimą žūrėti tep, kaip jis ištikro į amnamas, tai jis negyveno visai.

Su visais savo turtais Russell Sage numirė vargingu žmogum — dvasiškų plikšum — draugijiniu bankrutu.

Sage buvo apgailėtina žmogysta, kadangi jis buvo produkto sistemos, už kurią ne jis pats, bet draugija yra atsakanti.

Tegul draugija nebutų nusidėjusi kuomi nors kitu, tai ji visgi turi būti skaitoma didele kaltininke už padarymą tokios begalinės žaizdos šitam žmogui, užbaigia mi, nėtasis laikraštis.

Ji paleido. Dabar policija apžiūri, kad sunus ir ne mažiau tame kaltas ir norėtu jį išnauoti suimti, bet jo advokatas pasakė, kad jis jam liepė iš miesto išvažiuoti dėl pasislisio.

Priėmėjai apsiima depozitoriams išmokėti tuojau po suvedimui bankoje tvarkos 20 nuos, o paskui dar kiek pridėtinės dalybos.

Žmonės kasdien susirenka buriais apie banką ir laukia. Terp depozitorių yra didelis skaitliu lenkų, kurie, neturėdami kito, kaltina savo tautietį, priėmėją Fr. Kovalskį, dirbusį toje bankoje, ir kur susitikę išmetinėjo jam, kad jis dirbdamas ten per 13 metų ir žinodamas stovį reikalų, emė jų pinigų; jo teisinimais buvo per niek ir jam netikėjo, kad ir jo gimėnis buvo pasidėjęs ten \$40000. Emus lenkams ant jo per daug užsivarinėti, jis parėjęs namon nusišovė.

Kiek tos šelmystos patrauks su savim aukų, negalima tuo tarpu žinoti. Pabėgęs pirmininkas banko turėjo uždėjęs ten jau sale bankos didelę kooperativišką sankrovą; jai jis paskolino iš bankos \$91000; dabar fa sankrova bus išparduota; joje turėjo žmonės pirkti akcijų už \$30000 ir tie dabar jiems, be abejonės, žus.

— Skaitlius salinų Chicagoje aprubežiuota iki 7353 per kelis ateisiančius metus. Nuogšio naujų laisvinių nebus duota nei vienas, kol skaitlius gyventojų nepasididins po 500 ant kožo naujai atidaromo salino. Šitą žinodami salininkai naujino laisvius per viens kitą, ypatingai tai darė salinų savininkai, eakydami, kad už metų jie atsiėmė už laisvius įmokėtus dvigubus pinigų, kadangi laisvius leista yra pervesiti kitam. Prie dabartinių miesto padavadijimų žmonija Chicago turi pasidauginti iki 3677000 kol nors vienas naujam salinui bus leista atidaryti duris.

— Mokyklų Taryba, nusprendusi šmet permainyti skaitymo knygeles Chicago mokyklose išrinko komisiją parinkimui naujų skaitymo knygių; šita komisija išrinko 3, iš kurių McMillano skaitymo knygelės jau beveik buvo išbalsuotos priimti, kaip kilo karštas ginčas dėl straipsnio 5toje skaitymo knygelėje iš Rusino pasakojimo apie aukso upę, kuris esąs įleidimo katalikiškam tikėjimui, kadangi ten pasakoma, kaip vaikas pasigailėjęs savo dvėstančio šuns, gelbėdamas jį, supylė jam į gerkle bonką šventyto vandens. Šitas ginčas ant Tarybos posėdžio teip plačiai išsiplepsiojo, kad šnariai Tarybos atsiekė asabikūmus ir kuone susimušė; po ilgų ginčų klausimas likosi nenubalsuotas ir skaitymo knygelės matyt pasiliks po senovės tos pačios Rand McNalley ir kompanijos. Iš ginčų opoventų matyt, kad ir čia sveria daugiau ne principai, bet įtekmė trusų.

— Černa Feuerstein su 9 metų dvynučiais likosi išsiųsta į New Yorką, o iš ten atgal Čekijon, kadangi ji atvyko čion prisidengdama melu. Mat jai buvo nusuntęs laivakortę atvažiuoti čion neva jos sunus, mylėtis jos apsiavedusios dukters. Atvažiavus motinai, tasai jos pasivadinęs sunus pametė savo pačią ir vaikus ir išbėgo su Feuersteinienės vedusia dukteria, palikusia savo vyrą ir vaiką. Navedusi Feuersteinienės 18 metų duktė norėjo užlaikyti motiną pas save, parodyda-

ma, kad ji uždirba po \$18.00 kas savaitę, ir galinti ją užlaikyti, bet atėvystės valdyba pareikalavo ją sugražinti, kadangi ji atvyko čion prisidengdama melu.

Skaitytojams.

Kurių laikas prenumeratės už „Lietuvą“ pasibaigė ir nori gauti „Lietuvą“ toliau, tai malonėkite atnaujinti prenumeratą užsimokėdami už metų arba nors pusmetį. Kas iki 23 d. šio mėnesio neužmokės tiems „Lietuvą“ sulaikysime. Tad, kurie norite kad nebūtų „Lietuva“ sulaikyta, pasiskubinkite su užmokėčiu pirm 23 d. šio mėnesio.

A. Olševskis, „Liet.“ Išeisiojas

Civilizacija — priežastis ligų.

Neseniai sagryžo nuo savo tyrinėjimo kelionės po Afrika garsus chirurgas, prof. Senn ir išleido knygą, kurioje aprašo savo patyrimus kaslink vėžio ligos tarpe tencimiu. Knygoje užtikrinama moksline, kad ta baltosios ligos atrandama vien tarpe civilizuotų tautų. Kagi galime padaryti, idant su stabdyti besiplatinimą džiuvos ir vėžio, be jokios perkeitimo mūsų gyvenimo būdo, mūsų gyvenimo? Vartodami Trinerio Amerikoniškąjį Elik syrą Kartiojo Vyno galime sutvirtinti savo sistemą ant tokio laipsnio, kad ji lengvai atstovės prieš visus tų dviejų ligų užpuolimus, arba, pergalės ligas. Vaistas pagimdo veiklumą gromuliviavimo organų, kas nuolat atnaujina kraują. Jeigu gi bile vienas iš jūsų šeimynos „nesijausis gerai“, duok jam šio vaisto paminėti gydulę; teipgi ir pats turi visada vartoti, kada jautiesi nusilpęs, suerzintu, nervišku, kada negali valgyti, dirbti, miegoti, arba kada veidas pageltęs, persimainęs išrodo. Gaunamas aptikose, arba pas patį fabrikantą Juozapą Trinerį, 799 S. Ashland av., Chicago, Ill.

Pranešimas.

Dar kartą priversti pasakyti, kad nereikėtų atkartoti laikraštyje bei apie patį dalyką per laiškus atsakinėti, kurių daugybė su užklausaime priplaukė. Ar mes užlaikome paslapstis (sekrety) atsisaukusiu su visokioms, o labiausiai slaptoms ligoms išgydžius, ir ar nepagarsinama laikraštyje.

Pertai atsakome ant kart ir ant visada, visiems ir užklaustiems: Kad nėra skirtumo, slaptos ar sarmatijos ligos arba kitokios, nors ir nebūtų reikalo slėptis, — su kuriomis kas tik atsisaukia ir liekasi išgydytas, — tai padėkavones, jei kas nori, tai pats pagarsint ar padėkavot laikraštyje, tas priguli nuo pačių išgydytų, nors tūli iš dėkingumo teip padaro, bet kurios padėkavonės, yra mūsų apgarsinime laikraštyje, tai tik tos iš daugybės vos keletą, įdedame į apgarsinimą, kaip išgydytas iš savo dėkingumo, prašo pats ar daleidžia garsint. Kitaip jokiū būdu nebus ir nėra garsinamos, nes paslaptys yra šventai užlaikoma ir išgydytas bei kokias ligas gydėsi, kokius reikalus su Institutu turėjo, tai nieka niekada nedasizinos, jeigu pats nepasigars, ar nenorės, kad kas žinotų.

Dr. Collins Medical Institute, 140 W. 34 st., New York, N. Y.

AR NEGERIAU TURETI PINIGINIUS REIKALUS SU SAVAIS, KAIP SU SVETIMTAUČIAIS?

„Bell Clothing Co.“ yra tai Lietuviškas Drapanų Štoras, taigi jis yra savas. „American Reserved Bond Co.“ ir „Milwaukee State Bank“ buvo amerikoniški, norvegai ir kiti svetimtaučiai. Tie, kurie pirkė akcijas nuo Lietuviško Štoro, šiandien džiaugiasi, o kurie dėjo pinigų į „American Reserved Bond Co.“ ir „Milwaukee State Bank“, šiandien verčia, nes tos abi svetimtaučios bankos su bankrutu ir žmonių pinigai žuvo. Taigi ar negeriau turėti piniginius reikalus su lietuviais, su savais, o ne su svetimtaučiais, kurie mus apvogė? Ar negeriau pirkti keleto akcijų Lietuviško Drapanų Štoro, ir imti gerą pelną negu padovanoti savo pinigų visokiems „čutabokiams.“

Bell Clothing Lietuviškas Drapanų Štoras yra tai biznis, ne bankas. Biznis negali bankrutuoti, todėl, kad jo pinigai neguli ant rankos, bet yra sudėti į tavorą, o tavorą negalima teip lengvai išnešti kaip pinigų. Už parduotą tavorą perka naują, o atlikusį uždarbį akcionieriai išsidalina.

Bell Clothing Drapanų Štoras daro gražų biznį ant Milwaukee ave., o šį rudenį atidarys savo antarą, dar didesnį Storą A. Olševskio naujame name ant Halsted ir 83 ulčių. Kas čia įdės savo pinigų tas džiaugsis geru pelnu.

Pajieszkau savo palytamo Adomo Žvirbio, Suvalkų gub., Senapiės pav., Balteriškių gminco, Putrius kaimo. Jis pats ar kas kitas teiks duoti šitą adresą: Mike Cerkanis, Hotel Williams, Pottsville, Pa. — Pajieszkau savo draugu, Motiejus Liuno ir Jono Amizio, Kauno gub., Szauliu pavieto, Papiės parapijos, Trilksio sodžiaus, Pirmiaus gyveno Oglesby, Ill. Jis pats ar kas kitas teiks duoti šitą adresą: Antanas Meizys, 443 Collinsville ave., E. St. Louis, Ill.

Pajieszkau savo savogeri, Antano Plusko, Kauno gub., Szauliu pavieto, Lukis parapijos, Uleškių kaimo. 6 metal kaip gyvena Amerikoje, pirmą gyvena Pittsburg, Pa. Asz esu Elbiete Vaitkevičiute, po vyru Siratavičiute. Jis pats ar kas kitas teiks duoti šitą adresą: Antanas Siratavičius, P. O. Box 13, Harrisburg, Ill.

Pajieszkau savo paširlio Antano Koldosiaus, Suvalkų gub., Senapiės pav., Šonokų kaimo ir gminco. 24 metal kaip Amerikoje, pirmą gyvena Pensylvanijos valstijoje. Turiu prie svarbų reikala. Kas apie jį duos šitą gaus \$5.00.

Draugysčių Reikalai.

Pranešimas. Chicago. Lietuvių Nepriprigimlingas Kilbas tures 18 d. rugpjūčio ant 7 valandos vakare, extra susirinkimą. L. Azuko saleje, 3301 Auburn ave., ant kurio visi Kilbas sanariai turi priburti ir kiekvienas bent po viena nauja drauga atsivesti del prisikartymo.

Komitetas.

ADRESAI CENTRALIŠKŲ VIRŠININKŲ SUSIVYNYMO LIET. AMERIKOJE:

Prezidentas — P. W. Birštonas, 205 W. Oak St., Shenandoah, Pa. Vice-Prezid. — J. Tareila, 22 Star St., Ansonia, Conn. Sekretorius — M. J. Damijonaitis, 3120 So. Halsted St., Chicago, Ill. Kasierius — J. Skritulskas, 26 Broad St., New Britain, Conn. KASOS GLOBEJAI: A. Ramanauskas, 10 Henderson St., Somerville Sta. Boston, Mass. A. J. Povilaika, 824 Bank St., Waterbury, Conn. Knygius — M. Paltanavičia, 28 W. Broadway So. Boston, Mass.

Pajieszkofimaj.

Pajieszkau savo brolio Franciskaus Norvo, Kauno gub., Telzėiu pav., Pirmies parap., Palukalio kaimo. Pirmiaus gyveno Chicagoje. Jis pats ar kas kitas teiks duoti šitą adresą: Petras Norvika, 905 Cloybourn ave., Chicago, Ill.

Pajieszkau geros lietuvaitės merginos apsiavedimui, nesenas kaip 26 metų. Turi mokėti gerai skaityti ir gerai suprasti giminicos darbus. Meldžiu atsisaukti ant adreso: G. F. Lanusky, 236 So. Oak st., E. St. Carmel, Pa. (47-170).

Reikalingas jaunėis vyras prie atsakinėjimo laisuku prie medicinosko instituto. Turi būti gerai pamokytas, ypač gerai turi pažinti lietuvaitės kalbą. Gera mokėtis atskaitkonišką vyru. Rašyk pas Dr. L. Lagdia, Box 263 Madison Square, New York, 10 E. 22nd st.

Reikalingas pardavėjas cvevėryku ir žoliotu tavoru. Turi gyventi ant South Side.

B. Wenteleky, 3645 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Reikalinga 10 ar 12 merginų prie skaitymo popieru. Darbas ant visada. Western Paper Stock Co., 1456 Indiana ave. arti 18 st. haru, Chicago, Ill.

Reikalinga: 6 darbininkai prie masinės apdirbtumui leutu salos grindims; 8 vyrai ar vaikai prie salotų masės ir 4 dieilininkai. Važiokite 35 gatvės kairais. Atsisaukti pas Rittenhouse & Embree Co., 2500 Center ave., Chicago, Ill.

Ignacia Karinauskas, 940 Bank st., Waterbury, Conn.

Pajieszkau Juoso Kahanucko, Suvalkų gub., Pajieszkau parapijos, Ubalit kaimo. Trys metai kaip Amerikoje, Seniaus gyveno Chicagoje. Turiu prie jo labai svarbų reikala. Jis pats ar kas kitas teiks duoti šitą adresą: Juozas Petraitis, P. O. Box 183, 527 Johnston City, Ill.

Pajieszkau savo brolio, Jono Kalašnickio, Pajieszkau kaimo, Garliavos parapijos, Marijampolės pavieto, Suvalkų gub. Apie „Pajieszkau“ metu Amerikoje. Pirmą gyvena Ashland, Wis., 1905 m. gruodžio mėn. perleikė Chicago. Jis pats ar kas kitas teiks duoti šitą adresą: Kazis Kalaszinskas, Box 3, Glen Rock, Wyo.

Pajieszkau Kapiemiro Klimausko, Kauno gub., Vabalinko miestelio, gyvena Rygoje. 9 metai kaip iš Lietuvos, 20 metų amžiaus, be usu, tamsaus gymio, malai kalba, kalbedamas rankomis sketrioja. 25 d. birželio prašėsi nuo nuo musu, laikraštyje susirizės sa va darbinės drapanas. Kaip girdeti, gyvena dabar Chicagoje. Kas apie jį duos man šitą, gaus \$5.00 atlyginimo. Jonas Motiejunas, P. O. Box 188, Steger, Ill.

Pajieszkau nejaunos merginos ar nausos be vaiku už gaspadien. Alga gera, darbas lengvas. Tikrai reikia nušimantuti biski prie satoro paeibei, nors tada, kada asz išsėlinu iš namu. Atsisaukti ant adreso: M. Salautis, 4507 So. Wood st., Chicago, Ill. (31-8).

Pajieszkau savo broliu, Jono ir Franciskaus Grimalis, Kauno gub., Raseinu pav., kaimo Sodininku. Pirmiaus gyvena Seranton, Pa. Jis pats ar kas kitas teiks duoti šitą adresą: Juoz. Grimalis, 136 W. 15th st., Chicago, Ill.

Pajieszkau savo palytamo Adomo Žvirbio, Suvalkų gub., Senapiės pav., Balteriškių gminco, Putrius kaimo. Jis pats ar kas kitas teiks duoti šitą adresą: Mike Cerkanis, Hotel Williams, Pottsville, Pa.

Pajieszkau savo draugu, Motiejus Liuno ir Jono Amizio, Kauno gub., Szauliu pavieto, Papiės parapijos, Trilksio sodžiaus, Pirmiaus gyveno Oglesby, Ill. Jis pats ar kas kitas teiks duoti šitą adresą: Antanas Meizys, 443 Collinsville ave., E. St. Louis, Ill.

Pajieszkau savo savogeri, Antano Plusko, Kauno gub., Szauliu pavieto, Lukis parapijos, Uleškių kaimo. 6 metal kaip gyvena Amerikoje, pirmą gyvena Pittsburg, Pa. Asz esu Elbiete Vaitkevičiute, po vyru Siratavičiute. Jis pats ar kas kitas teiks duoti šitą adresą: Antanas Siratavičius, P. O. Box 13, Harrisburg, Ill.

Pajieszkau savo paširlio Antano Koldosiaus, Suvalkų gub., Senapiės pav., Šonokų kaimo ir gminco. 24 metal kaip gyvena Amerikoje, pirmą gyvena Pensylvanijos valstijoje. Turiu prie svarbų reikala. Kas apie jį duos šitą gaus \$5.00.

ADRESAI CENTRALIŠKŲ VIRŠININKŲ SUSIVYNYMO LIET. AMERIKOJE:

Prezidentas — P. W. Birštonas, 205 W. Oak St., Shenandoah, Pa. Vice-Prezid. — J. Tareila, 22 Star St., Ansonia, Conn. Sekretorius — M. J. Damijonaitis, 3120 So. Halsted St., Chicago, Ill. Kasierius — J. Skritulskas, 26 Broad St., New Britain, Conn. KASOS GLOBEJAI: A. Ramanauskas, 10 Henderson St., Somerville Sta. Boston, Mass. A. J. Povilaika, 824 Bank St., Waterbury, Conn. Knygius — M. Paltanavičia, 28 W. Broadway So. Boston, Mass.

Pajieszkofimaj.

Pajieszkau savo brolio Franciskaus Norvo, Kauno gub., Telzėiu pav., Pirmies parap., Palukalio kaimo. Pirmiaus gyveno Chicagoje. Jis pats ar kas kitas teiks duoti šitą adresą: Petras Norvika, 905 Cloybourn ave., Chicago, Ill.

Pajieszkau geros lietuvaitės merginos apsiavedimui, nesenas kaip 26 metų. Turi mokėti gerai skaityti ir gerai suprasti giminicos darbus. Meldžiu atsisaukti ant adreso: G. F. Lanusky, 236 So. Oak st., E. St. Carmel, Pa. (47-170).

Reikalingas jaunėis vyras prie atsakinėjimo laisuku prie medicinosko instituto. Turi būti gerai pamokytas, ypač gerai turi pažinti lietuvaitės kalbą. Gera mokėtis atskaitkonišką vyru. Rašyk pas Dr. L. Lagdia, Box 263 Madison Square, New York, 10 E. 22nd st.

Reikalingas pardavėjas cvevėryku ir žoliotu tavoru. Turi gyventi ant South Side.

B. Wenteleky, 3645 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Reikalinga 10 ar 12 merginų prie skaitymo popieru. Darbas ant visada. Western Paper Stock Co., 1456 Indiana ave. arti 18 st. haru, Chicago, Ill.

Reikalinga: 6 darbininkai prie masinės apdirbtumui leutu salos grindims; 8 vyrai ar vaikai prie salotų masės ir 4 dieilininkai. Važiokite 35 gatvės kairais. Atsisaukti pas Rittenhouse & Embree Co., 2500 Center ave., Chicago, Ill.

Ignacia Karinauskas, 940 Bank st., Waterbury, Conn.

Laivu Kalendorius.

Šitas Kalendorius parodo kada, iš kur ir koki laivai išplaukia į Europą, iš kokio Porto, kokią dieną ir adyną, ir kiek kaštuoja Šifkortės nuo Porto iki Tilžės ar Eydtkunų. Norinti važiuoti į Krajų tegul peržiūri šį Kalendorių, o žinos kada ir iš kur laivą gauti ir kiek visa kelionė kaštuos.

LAIVO VARDAS	Kompanijos vardas	Portas iš kur išplaukia	Diena išplaukimo	Valanda išplaukimo	Šifkortės kaštuoja nuo Porto į	Tilžę	Eydtkunus
ARABIC	White Star	Boston Mass.	Rugpjūčio 30	7 ryto	9	36.05	36.70
AMERICA	Hamburg American	New York	" 30	2 vakaro	10	37.80	37.95
BULGARIA	"	"	" 18	3 "	14	37.80	37.95
BLUECHER	"	"	" 6	9 ryto	10	37.80	37.95
BARBAROSSA	North German Lloyd	"	" 20	"	10	39.30	39.30
BREMEN	"	"	" 28	"	11	39.15	39.20
BRESLAU	"	Baltimore Md.	Rugpjūčio 29	2 vakaro	13	36.05	36.70
BALTI	White Star	New York	" 29	12 diena	7	41.80	41.95
CELTIC	"	"	" 29	"	7	41.80	41.95
CYMRIC	"	Boston Mass.	Rugpjūčio 7	10 ryto	7	41.80	41.95
CEDRIC	"	New York	Rugpjūčio 9	"	7	37.80	37.95
CARMANIA	"	"	" 22	"	7	41.80	41.95
CARONIA	"	"	" 28	12 diena	7	41.80	41.95
CAMPANIA	"	"	" 11	12 "	7	41.80	41.95
DOMINION	"	"	" 18	4 vakaro	7	43.80	43.95
EMPRESS OF IRELAND	Montreal Que.	"	" 18	"	10	36.65	36.70
EMPRESS OF BRITAIN	Canadian Pacific R.	"	" 7	"	10	37.00	37.05
ETRURIA	"	"	" 7	"	7	37.00	37.05
FINLAND	Cunard	New York	" 25	12 diena	8	41.80	41.95
FRIEDLAND	American	Philadelphia-Pa.	Rugpjūčio 12	"	8	36.65	36.70
FINLAND	Red Star	New York	" 18	3 vakaro	8	41.80	41.95
FRIEDRICH d. GROSSE	North German Lloyd	Philadelphia Pa.	Rugpjūčio 13	10 ryto	10	39.15	39.20
GROSSER KURFÜRST	American	Baltimore Md.	" 11	"	13	36.65	36.70
HAVERFORD	North German Lloyd	Boston Mass.	Rugpjūčio 4	11 "	9	36.30	36.45
HANOVER	Cunard	New York	Rugpjūčio 4	7 "	7	44.15	44.20
IVERNIA	"	"	" 11	"	7	44.15	44.20
KRONPRINZ WILHELM	"	"	" 18	"	7	44.15	44.20
KAISER WIL d. GROSSE	"	"	" 18	3 vakaro	8	41.80	41.95
KAISER WILHELM II.	"	"	" 10	"	7	44.15	44.20
KROONLAND	Red Star	"	" 18	"	7	44.15	44.20
KAISER AUG. VICTORIA	Hamburg American	Montreal Que.	Rugpjūčio 13	2 "	10	37.80	37.95
LAKE CHAMPLAIN	Canadian Pacific R.	"	" 15	7 ryto	9	36.65	36.70
LAKE ERIE	"	"	" 15	"	9	36.65	36.70
LUCANIA	Cunard	New York	Rugpjūčio 18	7 "	9	36.65	36.70
MAINE	North German Lloyd	Baltimore Md.	Rugpjūčio 1	2 vakaro	9	43.80	43.95
MAJESTIC	White Star	New York	" 15	10 ryto	13	39.15	39.20
MERION	American	Philadelphia Pa.	Rugpjūčio 1	10 "	9	36.65	36.70
NECKAR	North German Lloyd	Baltimore Md.	Rugpjūčio 1	2 vakaro	14	36.65	36.70
NEW YORK	American	New York	" 25	9 ryto	7	43.80	43.95
NORDLAND	Philadelphia Pa.	Montreal Que.	Rugpjūčio 8	10 "	9	36.65	36.70
OCEANIA	White Star	New York	" 12	2 vakaro	7	36.65	36.70
PHILADELPHIA	American	"	" 8	"	7	43.80	43.95
PENNSYLVANIA	Hamburg American	"	Rugpjūčio 25	8 "	14	37.80	37.95
RHEIN	North German Lloyd	Baltimore Md.	Rugpjūčio 8	2 vakaro	14	36.65	36.70
REPUBLIC	White Star	Boston Mass.	Rugpjūčio 11	7 ryto	9	36.65	36.70
SAXONIA	Cunard	New York	Rugpjūčio 18	9 "	8	43.80	43.95
SAINT PAUL	American	"	Rugpjūčio 1	9 "	8	43.80	43.95
SAINT LOUIS	"	"	Rugpjūčio 1	9 "	8	43.80	43.95
SOUTH WARK	Montreal Que.	"	Rugpjūčio 25	7 "	10	36.65	36.70
TEUTONIC	White Star	New York	" 22	10 "	8	43.80	43.95
UMBRIA	"	"	Rugpjūčio 8	10 "	8	41.80	41.95
VADERLAND	Red Star	"	Rugpjūčio 25	8 "	9	36.65	36.70
WESTERLAND	American	Philadelphia Pa.	Rugpjūčio 25	10 "	9	36.65	36.70
ZEELAND	Red Star	New York	Rugpjūčio 8	10 "	8	41.80	41.95

Virš parodytos prekės yra už vandenį ir Prusų geležinkelį, be Amerikos geležinkelio. Žemiau parodytos prekės yra už Amerikos geležinkelį nuo:

Chicago į New Yorką	\$16.00
" " Bostoną	\$16.00
" " Philadelphia	\$15.50
" " Baltimorę	\$15.00
" " Montreal	\$15.00

Pridek Amerikos geležinkelį prie vandenio prekių ir matysi kiek kaštuos visas kelias nuo Chicago iki Tilžės ar Eydtkunų

Iš Chicago reikia išvažiuoti 2 dienoms pirm laivo išplaukimo. Trukiai iš Chicago išieina 3 val. po pietų.

Ar gali kur nors rasti daugiau laivų kaip pas mus? Nei Mes turime dar daug daugiau laivų, tik dėl stokos vietos visų sutalpinti negalime. Musų Šifkortę prekės yra teip pigios kaip pačios kompanijos ofisuose. Jeigu kur nors ant šių laivų gausi Šifkortę pigiau kaip pas mus, tai mes duosime tau \$50.00. Pamėgink ir persitikrink.

Tiek daug teip greitų laivų ir teip teisingų prekių niekur nerasi kaip pas:

A. OLSZEWSKI
924 33rd Street, Station 60, Chicago, Ill.

Kas nori važiuoti į Krajų, tegul ateina pas mus, o čia visada gaus savo laike greitą ir gerą laivą.

Aukos reikalams revoliucijinio judėjimo Maskolijoj.
